

Z OBSAHU ČÍSLA

Ústav soudního lékařství

Specializační vzdělávání lékařů

Zkušenosti a výsledky robotických operací

Mise MEDEVAC

Portrét – PhDr. Josef Bavor

Nový školní rok ve FN HK

Prázdniny jsou už za námi a pro Základní a Mateřskou školu při zdejší nemocnici začal další školní rok. Od září do června se nemocniční škola stará nejen o to, aby školáci během hospitalizace nezmeškali to nejdůležitější z učiva, ale také o jejich zábavu i poučení v době po vyučování a o celkové zpříjemnění jejich pobytu v nemocnici.

V tomto duchu se neslo i slavnostní zahájení nového školního roku ve čtvrtek 1. září na Dětské klinice. Hospitalizované žáky ze všech dětských oddělení Fakultní nemocnice a hosty tohoto společného setkání – paní Ivanu Tomkovou, zástupkyni kanceláře hejtmana Královéhradeckého kraje a členku Rady školy, Mgr. Ivanu Dvořáčkovou, Ph. D., zástupkyni úseku náměstkyně pro ošetrovatelskou péči a přednostku Dětské kliniky Doc. Sylvu Skálovou uvítala ředitelka školy Mgr. Blanka Kovandová. V doprovodném kulturním programu vystoupil nemocniční klaun a na závěr si všichni žáci spolu s učitelkami a vychovatelkami zaspívali několik písniček při kytarě.

Všichni přítomní dospělí popřáli nemocným dětem rychlé uzdravení, úspěšný školní rok a hlavně brzký návrat domů a mezi jejich spolužáky.

Mgr. Helena Bieliková

Foto: Mgr. Veronika Bartoňová

◀ *Foto na titulní straně: Pohled na dominanty Hradce Králové ze střechy interního pavilonu*

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.

Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, redaktorka: Bc. Iveta Juranová. Adresa redakce: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz.
Redakční rada: Ing. Veronika Bartošová, PhDr. Josef Bavor, prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., Mgr. Martin Formánek, Mgr. Lucie Jarešová, Ing. Eva Kvapilová, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c., doc. MUDr. Jiří Páral, Ph.D., prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D., Mgr. Dana Vaňková, Miroslav Všečeka, doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.

Vydává Fakultní nemocnice v Hradci Králové jako čtvrtletník v Nakladatelství ATD Dvůr Králové n. Labem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245)
Ročník XXVI (2016), č. 3 • Vyrobitelka tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o., Nové Město nad Metují • MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

(Časopis Scan je zveřejněn též na webových stránkách FN a LF na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy a www.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK)

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevkládějte do textu, ale pošlejte samostatně. Kontaktní adresy: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

OBSAH

Nový školní rok ve FN HK	2
Slovo ředitele	4
Rozvoj multidisciplinární dispenzární péče u dětí s perinatální zátěží	4
Mayo Clinic znovu nejlepší nemocnicí v USA	5
Slovo děkana	5
Vyjádření prof. Prymuly	6

AKTUALITY

Historie Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové (1. část)	7
Noví vedoucí pracovníci	10
Habilitační a jmenovací řízení	10
Specializační vzdělávání lékařů	11
Minulost a současnost v oblasti vzdělávání sester	12
Sportovní úspěchy našich studentů	13

VĚDA A VÝZKUM

První zkušenosti a výsledky robotických operací	14
Výukové simulátorové centrum Katedry interních oborů	15
IX. východočeské perinatologické dny 2016	16
Humor léčí...	17
Mise MEDEVAC	18
Odborné akce	18
Prof. Istvan Bitter z Budapešti na Psychiatrické klinice LF UK a FN HK	19

INFORMACE, ZAJÍMAVOSTI

Promoce 2016 – projev za zahraniční studenty	20
Univerzita třetího věku na LF HK	21
Třetí Zlatá promoce na Lékařské fakultě	21
MUDr. Ladislav Král, CSc. pětadevadesátiletý	22
Karel IV. a Hradec Králové	23
Příběh budovy Lékařské fakulty	24
Východočeský výtvarný salon 2016	27
Kam za kulturou v Hradci Králové	27
Akce pro dětské pacienty v uplynulém školním roce	28
Perličky ze Senátu	28
Proč vlastně jet do Portugalska	29
Hradec Králové ve fotografiích – Jan Kotěra a muzeum	31
Historie medicíny ve filatelii	34
Nová kniha prof. MUDr. Rudolfa Malce, CSc.	34

IN MEMORIAM

Vzpomínka na doc. MUDr. Herberta Hanuše, CSc.	33
---	----

PORTRÉT

PhDr. Josef Bavor	35
-------------------	----

EDITORIAL

Vážení a milí čtenáři Scanu,

právě jste otevřeli již třetí letošní vydání časopisu Scan. Jde o číslo, které následuje po tzv. okurkové sezóně, tedy období prázdnin, kdy se toho většinou moc neděje, a proto sehnat příspěvky nebývá vždy snadné. Jenže výjimka, která toto pravidlo potvrdila, přišla právě teď. Nikdo z nás jistě před třemi měsíci netušil, že nově zavedené sloupky ředitele FN a děkana LF, budou mít v jednom případě nového autora. Nebývá totiž zvykem, aby se z funkce odvolávali ředitelé jednoho z mála ekonomicky prosperujících státních zdravotnických zařízení. Nicméně právě k tomu v uplynulém období došlo, a tak se k příčinám svého odvolání ve svém článku vrací dnes již bývalý ředitel FN HK prof. MUDr. Roman Prymula. Redakce Scanu touto cestou samozřejmě přeje mnoho úspěchů, pevně zdraví a hlavně nervy nově jmenovanému řediteli FN HK prof. MUDr. Vladimíru Paličkovi.

Nyní krátce k obsahu tohoto vydání. Z pracovišť FN a LF představujeme Ústav soudního lékařství. V rámci dodaného textu se současný přednosta doc. Hejna vrací hluboko do minulosti. Jelikož jsme nechtěli naše čtenáře o některá historická data ochudit, tak jsme článek rozdělili do dvou částí a pokračování bude následovat v příštím vydání časopisu. Doc. Heger přispěl do aktuálního vydání Scanu svým zamyšlením nad připravovanými změnami specializačního vzdělávání lékařů a obdobné téma, tentokrát věnované aktuální problematice vzdělávání sester, rozebírá ve svém článku hlavní sestra FN HK Mgr. Vaňková. V rámci rubriky Věda a výzkum se doc. Brodák ve svém příspěvku věnuje prvním zkušenostem s robotickými operacemi ve FN a prof. Bureš seznámí čtenáře s nově zřízeným simulátorovým centrem. V době prázdnin nebývá tolik odborných akcí, je však doba promócí, ke kterým se vracíme hned v několika příspěvcích. Časopis dále obohatili svými články zaměstnanci FN, a to z jedné pracovní a druhé nepracovní cesty. Dále pokračují i seriály k historii budovy Lékařské fakulty a Muzea východních Čech. V rámci portrétů umělců mezi námi bylo tentokrát naším cílem seznámit čtenáře s bohatou tvorbou PhDr. Josefa Bavora.

Za redakci doufáme, že se vám bude i toto číslo Scanu líbit, a uvítáme jakékoli vaše připomínky, náměty nebo přímo příspěvky do jeho dalších čísel. -mai-

V průběhu výběrového řízení na místo ředitele Fakultní nemocnice Hradec Králové jsem byl pochopitelně žádán, abych se vyjádřil ke svému pohledu na současnou situaci ve FN HK a ke svým představám o tom, kam bych chtěl nemocnici vést. Každé takové vyjádření je zkratkovité, nikdy nemůže postihnout vše, snadno se z něj dá vytrhnout (a zjednodušením zneužít) některá část. S jasným pocitem sounáležitosti s naší Fakultní nemocnicí jsem mohl s klidným svědomím prohlásit, že nemocnice je dlouhodobě stabilní, neprodělavá žádné velké kotrmelce, má dlouhodobě nastavenou ekonomiku a způsoby řízení v několika rovinách a zcela jistě dělá velmi solidní medicínu. Nelze přitom ale zastírat, že má své problémy, některé vynucené zvenčí, některé vznikající uvnitř. Ne všechny se nám daří hladce řešit, některé jsou chronické (čímž nejsou méně závažné), některé vyžadují akutní, rychlé a jednoznačné řešení. Na druhá část – kam bych chtěl, aby se nemocnice vyvíjela – je daleko složitější. Pohybujeme se ve fluktuujícím prostředí, mantinely našich možností se neustále mění, přibývá administrativy, předpisů, byrokracie a na dobrou medicínu je stále méně času. Ale právě ta dobrá medicína je to, co bych chtěl ve Fakultní nemocnici podpořit. Máme velmi dobře rozvinutou ekonomickou stránku, máme všechny možné akreditace – ale v limitovaných možnostech, které máme, by se snadno mohlo stát, že nebudeme mít dostatek prostředků a někdy ani sil na to, abychom byli na špičce medicínského rozvoje. Hned po nástupu do funkce jsem oslovil přednosty všech pracovišť s prosbou, aby se zamysleli nad svým pracovištěm a nad svým oborem a abychom společně prodiskutovali možnosti, jak pokročit. Peněz není v žádném případě nazbyt, takže prosba byla současně žádostí, aby zvážili, co je v jejich práci (i medicínském) zbytečné, kde se pohybujeme setrvačností, kde děláme zbytečné a drahé věci, kde jsme podlehli zevnímu tlaku a obavám a děláme „defenzivní medicínu“. To jsou totiž prostředky, které bychom mohli raději použít na něco nového, posunout obor a tým i celou nemocnici kupředu. Hradecká fakultní nemocnice byla vždy špičkovou nemocnicí. V některých oborech byla jednoznačně nejlepší v republice, v některých i obzor republiky přesahovala. Jistě to bylo a je dáno i osobnostmi. Máme je i dnes, určitě další rostou – dejme jim (a nám všem) možnost, aby naše FN HK byla tou nejlepší.

prof. MUDr. V. Palička, CSc., dr. h. c.

Rozvoj multidisciplinární dispenzární péče u dětí s perinatální zátěží

Díky Norským fondům pořídila Fakultní nemocnice Hradec Králové nové moderní diagnostické přístroje nejenom pro předčasně narozené děti. V první vlně se jedná o přístroje pro vyšetření očí a horních cest dýchacích a polykacích. Hlavními přínosy modernizace jsou pohodlí pacienta a přesnost vyšetření. Celková výše dotace je 5 milionů korun.

Nyní se jedná o tyto přístroje:

Sítňicová kamera (viz foto) je přístroj k vyšetření sítnice zejména u nedonošených dětí. Vyšetření se provádí z důvodu nezralosti sítnice a možnosti rozvoje retinopatie nedonošených. Do doby zakoupení přístroje byl k tomuto účelu používán přenosný nepřímý oftalmoskop (speciální brýle s lupou). Nový přístroj přináší zvýšení přesnosti diagnózy díky dosahu kamery až do nejzazších periferií sítnice a možnosti fotodokumentace. Díky tomu mohou lékaři porovnávat výsledky v čase nebo je dále konzultovat.

Ruční autorefraktometr je zařízení k přesnému stanovení refrakce u dětí již od narození. Dále je přístroj vhodný k vyšetření dětí nespolupracujících, obtížně mobilních, umožňuje také vyšetření vleže nebo v celkové anestezii. Přístroj je velmi přesný s širokým rozmezím měřených hodnot a hlavně velmi flexibilní, což přináší komfort pro pacienty i lékaře.

Flexibilní videoendoskop je vhodný pro včasné odhalení vrozených vad a malformací v oblasti nosní dutiny, choan, nosohltanu, hltanu, hrtanu a průdušnice. Novorozene děti s podezřením na vrozenou anomálii či chorobu horních cest dýchacích bude nyní možné vyšetřit a určit správnou diagnózu. Flexibilní videoendoskop o malém průměru umožní diagnostiku i ambulantně a především bez podání celkové anestezie, což může snížit riziko úmrtí a šetřit náklady na zdravotní péči.

Celkově bude v rámci toho projektu pořízeno 11 přístrojů v celkové hodnotě přes 6 milionů korun, z toho 5 milionů bude hrazeno z Norských fondů.

Ing. Petra Sychrová

Mayo Clinic znovu nejlepší nemocnicí v USA

Jako každoročně publikoval server U.S.News pořadí nejlepších nemocnic v USA, kdy celkem byla analyzována data získaná z téměř 5 000 center. Prováděná analýza pokrývá všechny klinické specializace, poskytované výkony i léčebné podmínky. Mezi základní data, která ovlivňují výsledné skóre, patří délka přežití u vybraných diagnóz, indikátory bezpečnosti nemocných, per-

Žebříček nejlepších nemocnic

Získané body

1. Mayo Clinic, Rochester, Minnesota	418
2. Cleveland Clinic	378
3. Massachusetts General Hospital, Boston	371
4. Johns Hopkins Hospital, Baltimore	349
5. UCLA Medical Center	331

sonální a technická vybavenost aj. Mezi sledované výkony je zařazen např. by-pass srdce, náhrada kolenního a kyčelního kloubu, v letošním roce byly do sledování nově zahrnuty i operace nádorů střeva a plic resp. operace srdečních chlopní. Výsledné pořadí zdravotnických zařízení může pomoci nemocným při výběru nevhodnějšího zařízení pro jejich léčbu, pokud jim to umožní uzavřené pojištění. Pro zajímavost uvádíme pořadí na prvních 5 místech pro rok 2016–17. Je jistě potěšujícím zjištěním, že na prvním místě se dlouhodobě drží Mayo Clinic, se kterou Lékařská fakulta v Hradci Králové dlouhodobě spolupracuje při výchově svých studentů.

Vážení čtenáři a čtenářky SCANU, způsob letošního léta nebyl ani pro fakultu zcela klidný. Nejprve budu reagovat na změnu na pozici ředitele FN HK, neboť je to organizace, se kterou máme a chceme mít ty nejlepší vztahy.

Chci i touto cestou poděkovat prof. MUDr. R. Prymulovi, Ph.D. za velmi dobrou spolupráci během celého mého dosavadního funkčního období. Myslím si, že naše vztahy byly velmi korektní a spolupráce na nejrůznějších úrovních byla velmi dobrá a ku prospěchu obou institucí. Jsem přesvědčen, že prof. Prymula bude i nadále platným členem akademické obce naší fakulty.

Osobně jsem velmi rád, že do funkce nového ředitele naší Fakultní nemocnice jmenoval pan ministr Němeček prof. MUDr. Vladimíra Paličku, CSc., dr.h.c. V jeho osobě vidím záruku, že dosavadní spolupráce LF a FN HK bude pokračovat. Prof. Palička má jako bývalý děkan LF velmi dobrou představu o fakultě a v jeho osobě se prolínají potřeby obou institucí. Těším se na další spolupráci a do dalšího působení přeji prof. Paličkovi hodně úspěchů.

Dále chci upozornit na skutečnost, že od 1. září 2016 vstoupil v platnost nový vysokoškolský zákon. Přes časté ubezpečování některých politiků, že se vlastně nic nemění, opak je pravdou. Změnil se název naší univerzity, a to si vyžádá úpravy velkého množství věcí, od razítek, oficiálních dokumentů až pro webové stránky. Další podstatné změny v zákoně se týkají změny např. habilitačního řízení. A zcela jinak bude fungovat systém akreditací studijních oborů, včetně povinného hodnocení kvality výuky. Takže nás čeká mnoho hodin práce, než uvedeme všechny agendy do souladu s novou legislativou. Předem děkuji všem, kteří se na tom budou podílet a žádám všechny zaměstnance a studenty o určité pochopení.

Na závěr se chci ještě vrátit k letošnímu kulatému výročí Karla IV. (*K700). Celý rok byl nabitý oslavami, které se ale v naprosté většině týkaly Prahy. A tak chci připomenout, že na fakultě máme krásnou trvalou připomínku zakladatele naší Alma mater. Ve vestibulu teoretických ústavů v Šimkově ulici je umístěna socha císaře Karla IV. Jedná se o kopii kamenného originálu, který je umístěn na rektorátu. Autorem sochy je Josef Wagner (2.3. 1901–10.2. 1957). Kopii věnoval fakultě jeho syn Jan a byla slavnostně odhalena 5. 10. 1990. Přeji vám všem úspěšný akademický rok 2016/2017.

Prof. MUDr. RNDr. M. Červinka, CSc.

Vážené dámy a pánové, draží spolupracovníci, dovolím si na závěr svého působení ve funkci ředitele Fakultní nemocnice Hradec Králové malé ohlédnutí či bilanci uplynulých let. Před téměř 7 lety jsem nakonec po dlouhém naléhání svolil a přihlásil jsem se do konkurzu na ředitele naší nemocnice a musím říci, že jsem tohoto rozhodnutí nikdy nelitoval, i když byly nepochybně doby těžké a v nich je role ředitele vždy velmi nevděčná, a to i přes mé současné odvolání, které s nemocnicí souvisí jen okrajově.

Po dobu téměř 7 let jsem měl tu čest být kapitánem vlajkové lodi českého zdravotnictví a tato činnost mi nepochybně přinášela radosti a strasti při řešení strategických i každodenních problémů. Odpovědnému řízení nemocnice je třeba věnovat minimálně 10 hodin času denně a vyžaduje zejména nekonečný boj a lobování hlavně v Praze. Řada věcí se povedla, některé stále čekají na dořešení, ale celkově hodnotit mé působení zde jistě nepřísluší mně, ale těm, kterých se mé působení přímo či nepřímo dotýkalo. Při své práci v nemocnici jsem jednoznačně pochopil, že řízení nemocnice není o „betonu“, ale o lidech. Tento fakt je obtížně zpochybnitelný a do budoucna bude hrát stále klíčovější roli. Naprosto zásadní pro fungování nemocnice jsou osoby přednostů, kteří formují své obory na mnoho let dopředu a mají rozhodující vliv na personální situaci na svých pracovištích. Personální vybavenost a stabilita není vždy zřejmá na první pohled, mnozí ji podceňují a mnohdy dávají až přílišný význam ekonomickým parametrům, ty je však možno ovlivňovat účinně v mnohem kratším časovém horizontu než v dnešní době získat a motivovat kvalitní personál. To je pro mne velkým mementem a velmi bych si přál, aby na některých klinikách ustaly žabomyší spory na téma, kdo je větší samec či silnější samice, a všichni si uvědomili, že spory jsou všude a je lépe je řešit s určitým nadhledem než se vztyčeným bodákem.

Přes výše uvedené, ti co hodnotí nemocnici poněkud povrchněji, mají pouze dva požadavky. Aby se o dané nemocnici pokud možno „špatně“ nemluvilo a měla alespoň vyrovnané hospodaření. Proto je bohužel vyrovnané hospodaření nutností, ať se to mnohým líbí nebo ne.

To, co naše zdravotnictví systémově vůbec neřeší, jsou stavební investice. Úhrada pojišťoven neumožňuje vygenerovat dostatek prostředků ani na prostou reprodukci budov, a proto nemocnice různým způsobem lobují na všech úrovních, aby alespoň něco dokázaly postavit. Bohužel mnohdy ani zařazení do vládního strategického plánu investic ještě nemusí znamenat vítězství, protože stále chybí to nejpodstatnější, tedy opět peníze. Naprosto nesmyslná je pak 30% spoluúčast, kdy nemocnice musí i na velké miliardové investice přidat nemalý podíl z „vlastních“ zdrojů.

Ke své kauze jsem se již vyjadřoval, přesto si dovolím pár poznámek. Byl jsem a jsem nositelem řady kontroverzních témat, jako je očkování, tradiční čínská medicína, ale i otevřené transparentní řízení nemocnice. Nikdy jsem ve svém životě nepřijal ani korunu úplatku a jistě každý zainteresovaný pracovník nemocnice může potvrdit, že jsem žádná výběrová řízení, mimo standardní schválené mechanismy, nikdy neovlivňoval. Toto vše se řadě vlivných osob ne vždy líbilo. V poslední době jsem měl i naprosto zásadní spory s ministrem

na téma výběrové řízení hlavní hygieničky, některá odborná doporučení a vůbec koncepce rozvoje hygienické služby.

Ano, jsem ekonomicky poměrně zabezpečen díky vědeckým aktivitám a klinickým studiím, které provádím 18 let, a proto jsem si mohl dovolit prosazovat některé své názory i proti vůli mocných tohoto světa. To se mi bohužel stalo osudným. Když jsem měl možnost volit mezi teplem a klidem a rovnou páteří, volil jsem variantu dvě, i když síla odvety i mne samého docela překvapila. Po organizované mediální kampani, která se snažila prokázat cokoli, co by mne poškodilo, a když se nic nepodařilo prokázat, protože nic neexistuje, byl jsem na jejím vrcholu odvolán pro potenciální konflikt zájmů, který se sice za 7 let nenaplnil, ale „hypoteticky by se naplnit mohl“. Přestože vše bylo naprosto legální, bylo třeba mne odstranit, a to se podařilo. Jen pro ilustraci lži v tiskové správě MZD: z firmy Biovomed s.r.o., vlastněné mou dcerou, jsem obdržel za celou dobu její existence od r. 2012 částku 2 443 920 Kč. Rovněž za celou dobu existence s.r.o. se vyskytla jediná firma, se kterou obchodovala i nemocnice, a to v částce 48 000 Kč. To je můj údajný flagrantní konflikt zájmů a desítky milionů korun, které jsem údajně obdržel. Když ani toto úplně nevyšlo, byla za další konfliktní společnost označena Zentiva. S tou jsem sice nikdy neměl nic společného, ale v roce 2009 ji koupila společnost Sanofi Pasteur group. S tou jsem žádný vztah sice také neměl, ale prováděl jsem klinické studie pro Sanofi Pasteur Vaccines Lyon. Podsovaná konstrukce tedy je, že Sanofi Group přikázalo své dceřinné firmě Sanofi Vaccines, aby „předražili či jinak zvýhodnili“ studii, kterou zadají společnosti Biovomed, protože studii bude provádět Prymula, který je zároveň ředitelem Fakultní nemocnice a ten pak ve výběrovém řízení či jinak zvýhodní nějakého velkodistributora, který pak bude prosazovat výrobky společnosti Zentiva patřící do skupiny Sanofi Pasteur. Nechtě si každý udělá obrázek, jestli to je vůbec teoreticky možné, ekonomicky je to zcela nesmyslné, neboť náklady této operace by dramaticky přesáhly její výnosy, a jen pro zajímavost nákupy od společnosti Zentiva ve FN HK po několik let významně klesají.

Musím říci, že jsem se v posledních několika týdnech a zejména posledních dnech setkal s obrovskou solidaritou, našel mnoho nových přátel, ale také poznal, že někteří rádoby přátelé mají páteř značně pokrivenou a někteří ji zřejmě nemají vůbec.

Chtěl bych pracovníkům této nemocnice popřát vše nejlepší, hlavně klid na práci, úspěchy v léčení pacientů, ale i zachování finanční stability, zdraví a rozvoje, kterým se toto krásné zařízení těší. Zároveň bych chtěl vyzdvihnout i dvě pro mne unikátní věci. Tou první je výborná spolupráce s naším hlavním partnerem, tedy Lékařskou fakultou a skutečnost, že v nemocnici je řada osobností, které mají svůj názor. Pro řízení to není vždy jednoduché, ale právě v diskusích se systém rozvíjí a posunuje kupředu. Zdaleka ne všude to tak je a v některých zařízeních odlišný názor vede k rychlému odchodu jeho nositele. Ještě pikantnější je upřímný údiv našich přátel z Číny, neboť ti nemohou pochopit, proč jsem za to, co jsem „provedl“, ještě nebyl zastřelen u zdi.

Jistě nezmizím z povrchu zemského a ať budu kdekoli, budu FN HK vždy podporovat.

Prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D.

Historie Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové (1. část)

„Živým dlužíme respekt, mrtvým pravdu.“

Voltaire (1694–1778)
francouzský filosof

Ústav soudního lékařství v Hradci Králové (do roku 1951 uváděn jako Ústav pro soudní lékařství) byl zřízen v roce 1945 jako součást nově založené pobočky Lékařské fakulty Univerzity Karlovy.¹

Vybudováním pracoviště soudního lékařství v Hradci Králové byl pověřen věhlasný pražský soudní lékař Dr. Edvard Knobloch (1898–1957), který v té době působil na Policejním ředitelství v Praze.

Ústav soudního lékařství v Hradci Králové byl v období let 1945–1951 součástí pobočky Lékařské fakulty Univerzity Karlovy. V letech 1951 až 1958 byl Ústav soudního lékařství přiřazen ke svazku pracovišť nově založené Vojenské lékařské akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové. V roce 1958, po zrušení Vojenské lékařské akademie, se Ústav soudního lékařství v Hradci Králové stal součástí Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové.

Ústav soudního lékařství v Hradci Králové je níže představen od svých historických počátků až do současnosti, a to celkem v pěti obdobích podle působení jeho přednostů.

OBDOBÍ LET 1945–1951

Přednosta: prof. MUDr. Edvard Knobloch

Prvním přednostou Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové se v roce 1945 stal profesor Edvard Knobloch (1898–1957).

Profesor Knobloch studoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a již během studií demonstroval na pražském Ústavu pro soudní lékařství u významného soudního lékaře a pozdějšího rektora Univerzity Karlovy profesora Vladimíra Slavíka². Po své promoci v roce 1922 nastoupil na Ústav pro soudní lékařství v Praze, kde působil jako asistent až do roku 1929. Posléze až do roku 1947, s vynucenou přestávkou v letech 1942–1945, pracoval jako policejní lékař a soudní psychiatr na bývalém Policejním ředitelství v Praze.

Po znovuotevření vysokých škol po druhé světové válce odešel profesor Knobloch na nově založenou pobočku

pražské lékařské fakulty v Hradci Králové. Zde byl zplnomocněn vybudováním a vedením soudnělékařského pracoviště.

V roce 1945 se profesor Knobloch podílel na exhumacích hromadných hrobů po druhé světové válce. V roce 1946 se habilitoval pro soudní lékařství u předválečného děkana pražské Lékařské fakulty profesora Františka Hájka³. V roce 1948 byl inaugurován profesorem pro soudní lékařství. V popředí odborného zájmu profesora Knoblocha byla především lékařská kriminalistika, soudní psychologie a psychiatrie.

Ve funkci přednosta Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové profesor Knobloch setrval až do roku 1951, kdy se v souvislosti se zřízením Vojenské lékařské akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové vrátil do Prahy. Na pražském Ústavu soudního lékařství Fakulty všeobecného lékařství (dnešní 1. lékařská fakulta) – svém předchozím působišti – založil oddělení pro lékařskou kriminalistiku. V roce 1952 se ujal vedení Ústavu soudního lékařství na nově otevřené Lékařské fakultě hygienické Univerzity Karlovy v Praze (dnešní 3. lékařská fakulta). V roce 1957 prof. Edvard Knobloch předčasně zemřel.

Sídlo ústavu

Ústav soudního lékařství v Hradci Králové našel své sídlo v budově teoretických ústavů nové pobočky Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Šimkově ulici. Pracovny ústavu, administrativní zázemí i pitevni trakt byly adaptovány v prvním patře a suterénu zadního křídla budovy.

Personální složení

Profesor E. Knobloch při exhumaci hromadného hrobu v roce 1945

V roce 1946 se lékařský kolektiv Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové sestával z přednosta ústavu a jeho asistenta MUDr. Rudolfa Klena (pozdější univerzitní profesor a zakladatel první tkáňové banky v Evropě). MUDr. Klen začátkem roku 1951 ústav opustil a asistentské místo zůstalo několik měsíců neobsazené. V létě roku 1951 na pracoviště přešel z královéhradeckého Ústavu pro patologickou anatomii MUDr. Jiří Beran a ke kon-

¹ Ústav soudního lékařství v Hradci Králové se stal třetím nejstarším soudnělékařským pracovištěm v České republice, přičemž historicky první univerzitní pracoviště soudního lékařství v Česku vzniklo již v roce 1785 na pražském Albertově. Následoval jej Ústav soudního lékařství v Brně, který byl společně s Masarykovou univerzitou založen v roce 1919.

² Vladimír Slavík (1866–1933) – český soudní lékař, univerzitní profesor. V letech 1908–1933 přednosta českého Ústavu pro soudní lékařství v Praze. V letech 1910/11 a 1916/17 děkan Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, v letech 1928/29 rektor Univerzity Karlovy.

³ František Hájek (1886–1962) – český soudní lékař a univerzitní profesor. Zakladatel a průkopník klasického pojetí soudního lékařství v České republice. V letech 1933–1957 přednosta Ústavu soudního lékařství Fakulty všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze. Věnoval se problematice soudní toxikologie. V roce 1943 byl profesor Hájek na popud německé strany vyslán, jako člen mezinárodní komise, do polské Katyně k prošetření katyňského masakru. Profesor František Hájek provedl pitvu těla Jana Masaryka a Josefa Toufara.

ci téhož roku na ústav nastoupil MUDr. Vítězslav Chaloupka.

Akademická a vědecká činnost

Profesor Knobloch na Lékařské fakultě vedl přednášky z oboru soudního lékařství. Své bohaté terénní zkušenosti soudního a policejního lékaře, ale zároveň soudního psychiatra a psychologa promítal do nového směru pedagogické činnosti. V moderním pojetí přednášel o prohlídce místa trestného činu, jeho hodnocení a úvaze o psychologii pachatele.

Profesor Knobloch se během svého působení na královéhradecké Lékařské fakultě proslavil vydáním řady vynikajících monografií. *Hromadné hroby v Čechách* (1947) bylo jeho první knižní dílo, ve kterém shrnul své zkušenosti z exhumací hromadných hrobů po druhé světové válce. Své hluboké znalosti z psychiatrie a psychologie poté zúročil ve znamenitých kazuistických monografiích *Duše a zločin* (1948) a *Pohlaví a zločin* (1948). Jeho vrcholným dílem

Stěžejní knižní díla profesora Edvarda Knoblocha

byla *Lékařská kriminalistika*, jež se dočkala celkem tří vydání (1955, 1958 a 1974) a několika zahraničních překladů. Profesor Knobloch byl také autorem kapitoly o prohlídce místa činu v celostátní oborové učebnici *Soudní lékařství* (1954, 1957). Plánovaná díla o prohlídce místa činu a psychologii pachatele zůstaly již bohužel nedokončené.

Klinická činnost

Klinická činnost pracoviště se za éry profesora Knoblocha soustředila na pitevní provoz, soudnělékařské prohlídky živých osob a ve výjimečných případech na prohlídky zemřelých na místě činu. Základní toxikologická a chemická vyšetření byla zajišťována Ústavem pro lékařskou chemii na Lékařské fakultě v Hradci Králové.

OBDOBÍ LET 1951–1971

Přednosta: plk. doc. MUDr. Jiří Beran, CSc.

V roce 1952 byl do funkce náčelníka Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové rozkazem ministra obrany ustanoven docent Jiří Beran (1917–1993).

Docent Beran studium medicíny zahájil v roce 1936 na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Po uzavření českých vysokých škol nacisty musel své studium přerušit. Ve studiu pokračoval na téže fakultě až po druhé světové válce; promoval v roce 1947.

Po absolutoriu nejprve na krátkou dobu pracoval na vnitřním a chirurgickém oddělení Okresní nemocnice v Čáslavi, nato tři roky na II. patologicko-anatomickém ústavu v Praze. V roce 1950–1951 nastoupil na Ústav pro patolo-

gickou anatomii v Hradci Králové. V roce 1951 přešel na asistentské místo na Ústav soudního lékařství v Hradci Králové. Vedním ústavu byl pověřen již v roce 1952. Po založení Vojenské lékařské akademie v Hradci Králové byl jmenován důstojníkem z povolání, do zálohy odešel v roce 1958 v hodnosti plukovníka.

Doc. Jiří Beran

Docent Beran se ve své odborné činnosti soustředil především na problematiku střelných poranění, utonutí, forenzní fotografie a soudnělékařskou alkoholologii. Kandidátskou práci na téma *Metodika identifikace náboje pomocí měření a morfologie neshořelých zrn bezdýmného prachu vypreparovaných ze střelné rány* obhájil v roce 1963. Po obhajobě habilitační práce na stejné téma byl v roce 1965 jmenován docentem pro obor soudní lékařství. Pozdější návrhy na udělení vědecké hodnosti doktor věd, resp. jmenování mimořádným univerzitním profesorem byly v roce 1970, kvůli účasti na pohřbu Jana Palacha, z politických důvodů zamítnuty.

Docent Beran působil ve funkci přednosta ústavu až do roku 1971, kdy byl ze své funkce z politických důvodů odvolán. Do důchodu odešel v roce 1985.

Personální složení

V roce 1952 na Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové působili celkem tři soudní lékaři: plk. doc. Jiří Beran, mjr. MUDr. Vítězslav Chaloupka (nastoupil 1951) a kpt. MUDr. Andrej Šimko (nastoupil 1952).

V letech 1953–1955 byla na ústavu zaměstnána pozdější docentka patologie MUDr. Ivana Dvořáčková, která v roce 1955 přešla na nově zřízený Vojenský ústav soudního lékařství v Praze k primáři plk. MUDr. Zdeňku Šňupárkovi. Po dvouletém působení v Praze a po mateřské dovolené se vrátila do Hradce Králové na dnešní Fingerlandův ústav patologie v Hradci Králové, kde působila až do důchodu.

V roce 1955 z ústavu odešel důstojník zdravotní služby mjr. MUDr. Vítězslav Chaloupka, krátce poté i kpt. Andrej Šimko (1956). V letech 1956–1957 na ústavu působil MUDr. Ferdinand Třebíčský, v letech 1957–1958 pak MUDr. Milan Přibíl. V roce 1957 na královéhradecký ústav nastoupili čerství absolventi Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Milan Srch a MUDr. Ivan Audrlický.

V letech 1959–1961 na královéhradeckém ústavu působil MUDr. Jiří Mráz, pozdější odborný asistent na Ústavu soudního lékařství v Brně. V období let 1959–1962 na ústavu pracovala MUDr. Jarmila Dufková, která posléze emigrovala do Německa, kde se habilitovala a byla jmenována profesorkou soudního lékařství (Frankfurt nad Mohanem). V letech 1961–1965 na pracovišti působil MUDr. František Kuthan.

V roce 1964 na Ústav soudního lékařství nastoupil absolvent Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Jaro-

mír Hrubecký, který od roku 1970 zastával funkci zástupce přednosty pro léčebně-preventivní činnost. V roce 1966 byli na pracoviště dále přijati MUDr. Petr Lacina a MUDr. Marcela Cachová. Po událostech Pražského jara v roce 1968 se MUDr. Ivan Audrlický rozhodl zůstat v Německu, kde byl na dlouhodobé stáži. V roce 1968 na ústav nastoupil toxikolog ing. František Šita. Po jeho odchodu v roce 1971 na místo toxikologa nastoupil ing. Václav Kaut, CSc.

V roce 1971 na Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové působilo celkem pět lékařů: doc. Jiří Beran, doc. Milan Srch, prim. MUDr. Jaromír Hrubecký, MUDr. Petr Lacina, MUDr. Marcela Cachová a toxikolog ing. Václav Kaut, CSc.

Sídlo ústavu

V období let 1951–1971 Ústav soudního lékařství v Hradci Králové stále sídlil v budově teoretických ústavů v Šimkově ulici.

Administrativní úsek a část laboratorního úseku pracoviště byly dislokovány v prvním patře zadního křídla budovy, kde sousedily s Ústavem anatomie. Zbývající část laboratoří byla v suterénu pravého křídla hlavní budovy teoretických ústavů. Pítevní trakt ústavu přiléhá k pitevnám Ústavu anatomie v suterénu zadního křídla budovy teoretických ústavů. Na přelomu 50. a 60. let proběhla zásadní rekonstrukce ústavu s přestavbou pitevního traktu a výstavbou nových laboratoří – alkoholové, toxikologické, serologické, histologické, fotografické a rentgenové.

Akademická činnost

V roce 1954 a 1957 připravil docent Jiří Beran do prvního a druhého vydání celostátní učebnice soudního lékařství kapitoly věnované trestně-právní kvalifikaci poranění, hladovění, elektrotraumatu a porušení zdraví v souvislosti s působením nízkých a vysokých teplot.

V roce 1961 docent Beran vydal pro potřeby pregraduálního výuky textové podklady k přednáškám ze soudního lékařství *Soudní lékařství*. V roce 1966 připravil reedici učebního textu se stejným názvem.

Docent Beran se svým kolektivem publikoval desítky domácích i zahraničních časopiseckých prací (v ruštině, angličtině a němčině). Vedle vědecko-výzkumné činnosti byla významná činnost posudková.

Kolektiv lékařů během působení docenta Berana nashromáždil tisíce černobílých snímků a barevných diapositivů, které se staly obrazovým doplňkem pro pregraduální i postgraduální výuku.

Klinická činnost

Docent Jiří Beran na ústavu vytvořil rozsáhlý laboratorní provoz. Postupně byly vybudovány moderní laboratoře, které doplnily stávající pitevní úsek ústavu. Ústav soudního lékařství v Hradci Králové se zařadil k nejlépe koncipovaným a vybaveným pracovištím soudního lékařství v tehdejší Československu.

OBDOBÍ LET 1971–1995

Přednosta: prof. MUDr. Milan Srch, CSc.

V roce 1970 byl do funkce přednosty Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové jmenován profesor Milan Srch (1928–2012).

Profesor Srch byl absolventem Lékařské fakulty v Hrad-

Prof. Milan Srch

a psů usmrčených strangulací obhájil v roce 1964. V roce 1967 úspěšně obhájil habilitační práci *Aspirace zvratků v kojeneckém věku jako možná příčina náhlé a neočekávané smrti*. V roce 1991 byl inaugurován univerzitním profesorem pro soudní lékařství.

Profesor Srch na pozici přednosty setrval až do roku 1995, celkem vystřídal pět funkčních období. Do důchodu odešel v roce 1996.

Personální složení

V roce 1973 na ústav nastoupil absolvent Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Petr Uhlíř. V roce 1978 byl na ústav přijat čerstvý absolvent Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Petr Hottmar. Ke konci sedmdesátých let bylo na pracovišti celkem sedm lékařů.

V roce 1985 odešel do důchodu Ing. Václav Kaut, CSc. Na jeho pozici přešel z Ústavu hygieny Lékařské fakulty v Hradci Králové ing. Jindřich Obršál, CSc. (na pracovišti působil do roku 2005).

Docent Jiří Beran odešel do důchodu v roce 1985. V roce 1988 z pracoviště odešla MUDr. Marcela Cachová. Ve stejném roce odešel z ústavu MUDr. Petr Uhlíř, CSc., který přešel na ordinariát soudního lékařství Oddělení patologie Krajské nemocnice v Pardubicích. Na uvolněná tabulková místa lékařů posléze nastoupili: atestovaný patolog z Oddělení patologie Krajské nemocnice v Pardubicích MUDr. Josef Pleskot a čerstvý absolvent Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Radovan Havel.

Na akademickém úseku pracoviště v uvedeném období působili: prof. Milan Srch, doc. Jiří Beran (do 1985), MUDr. Petr Uhlíř (1973–1988), MUDr. Petr Hottmar (od 1978) a MUDr. Radovan Havel (1988).

Na konci funkčního období profesora Srcha v roce 1995 na ústavu působilo celkem šest lékařů: prof. Milan Srch, prim. MUDr. Jaromír Hrubecký, MUDr. Petr Lacina, MUDr. Petr Hottmar, CSc., MUDr. Josef Pleskot a MUDr. Radovan Havel.

Sídlo ústavu

V období let 1971–1995 Ústav soudního lékařství v Hradci Králové sídlil na stejné adrese v budově teoretických ústavů v Šimkově ulici. Pítevní úsek pracoviště se nacházel v pří-

zemí zadního křídla budovy, kde navazoval na pitevni trakt Ústavu anatomic. Na konci sedmdesátých let vznikl v pořadí druhý plán na nový pavilon soudního lékařství v centrálním areálu Fakultní nemocnice, který se však neuskutečnil.

Akademická činnost

V roce 1973 profesor Srch vydal pro potřeby pregraduální výuky dvoudílná skripta *Soudní lékařství – vybrané kapitoly*. O jedenáct let později vyšlo druhé upravené vydání těchto učebních textů.

Profesor Srch se svým kolektivem publikoval desítky

domácích i zahraničních, převážně německy psaných, časopiseckých prací.

Během svého působení profesor Srch se svým kolektivem nashromáždil přes pět tisíc barevných diapozitivů, které se staly obrazovým základem pro výukovou činnost soudního lékařství na univerzitní půdě, ale i mimo ni.

Klinická činnost

Profesor Srch dále rozvíjel koncepci pracoviště navrženou jeho předchůdcem. Do klinického provozu zavedl nové sérologické a toxikologické metody.

Petr Hejna

Noví vedoucí pracovníci

MUDr. Jakub Suchánek, Ph.D. zástupce přednosty pro LPP, Stomatologická klinika

MUDr. Jakub Suchánek se narodil 19. prosince 1981 v Litoměřicích, kde v roce 2000 ukončil studium na gymnáziu. V roce 2005 absolvoval Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové v magisterském studijním programu Stomatologie. Atestační zkoušku v oboru Klinické zubní lékařství složil v roce 2013. Postgraduální doktorské studium v oborové radě Stomatologie ukončil v roce 2011 obhajobou disertační práce na téma *Kmenové buňky zubní pulpy*.

Po promoci na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové nastoupil MUDr. Jakub Suchánek na Stomatologickou kliniku Fakultní nemocnice Hradec Králové jako asistent a od roku 2011 dodnes zde působí jako odborný asistent. Soustavně se věnuje výuce studentů a opakovaně byl studenty Anglického studijního programu zvolen jako učitel roku. V roce 2010 byl jmenován do funkce tajemníka Stomatologické kliniky pro výuku. V profesním životě se specializuje na preventivní a zachovnou stomatologii. Jeho vědecká činnost je zaměřena na kmenové buňky zubní pulpy a hojení ran v dutině ústní.

K jeho zálibám patří chov drobných hospodářských zvířat, a to především králíků.

doc. MUDr. Zdeněk Šubrt, Ph.D. přednosta Chirurgické kliniky

Narodil se v roce 1979 ve Vyškově. Po absolvování tamního gymnázia v letech 1997–2003 vystudoval Vojenskou lékařskou akademii Jana Evangelisty Purkyně a Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Po ukončení studia na vy-

soké škole nastoupil jako lékař ve specializační přípravě na Katedru válečné chirurgie VLA JEP, později Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany, a na Chirurgickou kliniku FN Hradec Králové. V roce 2007 se stal odborným asistentem na téže katedře. Specializaci v oboru chirurgie získal v roce 2009 složením atestační zkoušky. Od roku 2014 působí na pozici zástupce vedoucího katedry a vedoucího skupiny všeobecné chirurgie. Na Chirurgické klinice od roku 2012 pracoval v pozici vedoucího lékaře oddělení všeobecné chirurgie, následně vedoucího lékaře samostatné odborné skupiny hepatopankreatobiliární chirurgie a vedoucího lékaře oddělení A.

Doktorské studium na Fakultě vojenského zdravotnictví ukončil v roce 2008 obhajobou dizertační práce na téma *Zvýšení efektivity radiofrekvenční ablace v játrech pomocí endovaskulární manipulace*. Habilitační práci s názvem *Moderní léčebné postupy a techniky v chirurgii jater. Jejich vliv na výsledky léčby nádorových onemocnění* obhájil v roce 2012 a byl jmenován docentem pro obor chirurgie.

Doc. Šubrt je členem České chirurgické společnosti ČLS JEP, členem sekce hepatopankreatobiliární chirurgie a sekce mladých chirurgů ČCHS. Od roku 2009 pracuje aktivně ve výboru sekce mladých chirurgů ČCHS, v roce 2011 byl zvolen předsedou sekce. Je členem Akreditační komise Ministerstva zdravotnictví pro chirurgii, členem oborové rady vojenské chirurgie FVZ a vědecké rady FVZ.

V klinické práci se věnuje zejména chirurgii jater a žlučových cest. V rámci rozvoje hepatobiliární chirurgie na Chirurgické klinice FN HK stál u zavádění nových léčebných postupů a operačních technik, jako jsou například laparoskopické resekce jater nebo ALPPS (Associated Liver Partition and Portal Vein Ligation for Staged Hepatectomy). Od roku 2016 se podílí na rozvoji robotické chirurgie ve FN Hradec Králové.

HABILITAČNÍ A JMENOVACÍ ŘÍZENÍ

doc. MUDr. Petr Čelakovský, Ph.D. (Klinika ORL FN HK a LF UK HK)

docentem v oboru Otorinolaryngologie

prof. MUDr. Frederik Raiskup, Ph.D., FEBO (Oční klinika FN HK a LF UK HK)

profesorem v oboru Oční lékařství

Specializační vzdělávání lékařů

Leoš Heger, bývalý rentgenolog, poslanec Parlamentu ČR

V poslanecké sněmovně Parlamentu ČR se řeší vládní novela zákona č. 95/2004 Sb. (o vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů), která vyvolává obrovské kontroverze v řadách lékařů, odborných společností i České lékařské komory. Protože je legislativní proces velmi sledován a diskutován, dovoluji si krátké subjektivní shrnutí této odborné i politicky výbušné problematiky.

Přestože mnoho pamětníků nostalgicky vzpomíná na dřívější kvalitní systém atestačního vzdělávání lékařů, jehož kořeny sahají do 50. let minulého století, nebylo již v předlistopadových letech jeho hodnocení jen kladné. Nově koncipovaný zákon se však později rodil mimořádně obtížně a jeho schválení v r. 2004 bylo z části nakonec vynucené našim vstupem do EU. Implementace zákona do praxe se ale nevydařila, od svého vzniku byl několikrát novelizován, a přesto spokojenost se systémem vzdělávání postupně klesla pod bod mrazu.

Příčiny nespokojenosti s původním systémem bylo možno vidět v tom, že kapacita Institutu pro vzdělávání lékařů a farmaceutů stačila nejvýše na pořádání několikátýdenních kurzů před II. atestacemi a stáže na větších odděleních mimo vlastní pracoviště byly omezené. Obtížná situace byla zejména v malých oborech, kde se velice často stávalo, že lékař nastoupil přímo na malé oddělení, kde pracoval třeba jen ve dvojici se svým vedoucím. Ten, byť sebelepší odborník, sotva mohl reprezentovat obor v celé šíři. Spektrum případů, se kterými se mladý lékař na takovémto pracovišti setkával, bylo omezené, a tak se znalosti atestanta stávaly často z určité části pouze knižními.

Jedním z důvodů tlaků na změnu byly i zkušenosti ze zahraničí. Např. v USA specializační programy probíhaly v centrech velkých nemocnic s výukovým statutem. V rezidenčním programu oddělení bylo 30 i více frekventantů, byli pod intenzivním dohledem zkušených lékařů v poměru 1 rezident na 1,5 učitele a procházeli podle striktně dodržovaného programu všechny podobory studovaného oboru, včetně těch nejnovějších. Všechny výkony na pacientech absolvovali pod dohledem aktivně sami. Byli pravidelně přezkušováni, připravovali časté referáty o odborných tématech a o pacientech pro klinické semináře a měli k dispozici množství studijních pomůcek. Jejich úroveň byla na konci programu mimořádně vysoká a zahrnovala obor v celém rozsahu aktuálních znalostí a výkonů. Po atestaci vzdělávací pracoviště téměř všichni opustili a rozptýlili se po jiných zdravotnických zařízeních.

Nejen naše zaostávání v intenzitě a šíři vzdělávání, ale později i požadavky na kompatibilitu našich specializovaných lékařů s EU reprezentovaly impulzy ke změně vzdělávacího systému. ČR musela posunout specializovanou způsobilost, která umožňuje samostatnou práci lékaře z dřívější I. atestace až na úroveň II. atestace, takže studium se prodloužilo cca o 2 roky. Zákon z r. 2004 zavedl akreditace pro získání statutu výukového pracoviště, ale kritéria byla nasazena tak měkce,

že akreditaci získává většina nemocničních pracovišť, řada z nich nenaplnuje podmínku pro praktikování oboru v celém rozsahu. Rezidentura tak musí probíhat i ve formě dlouhodobého hostování na vyšších pracovištích, která však kromě nevyřešených finančních problémů nesplnila ani naději na hloubku vzdělanosti v celém oboru. Na mnoha vyšších pracovištích jsou stážísté bohužel zanedbávání a někde dokonce jsou jen nechtěnou přítěží.

Problémů okolo zákona o vzdělávání lékařů z r. 2004 bylo mnohem více, ale soustředím se jen na aktuální novelu, která přináší řadu pozitivních prvků. Např. definici toho, co může mladý lékař dělat v různých fázích přípravy samostatně, což dosud zákon uspokojivě nestanovil, zákon upřesňuje podmínky dohledu nad rezidentem, definuje Vzdělávací radu jakožto institut pro řešení mezioborových sporů, umožňuje zjednodušenou akreditaci menších pracovišť jen pro vzdělávání v kmeni aj.

Všechny pozitivní inovace jsou však ohrožené navrhovanou strukturou oborů, kde je navržena redukce počtu základních specializací ze 46 na 33. Nebudu se zde úmyslně zabývat podřazením oboru dětského praktického lékařství pod pediatrii, protože to by bylo téma na samostatný článek a zmíním jen obory, které jsou ve směrnici EU uznávané jako obory základní a kterých je jedenáct. Jejich navrhovaný přesun do oboru nástavbových by způsobil nejen ztrátu prestiže oborů, ale hlavně výrazné prodloužení studia. Jako příklad lze uvést pneumologii, která by se studovala jako nástavba na vnitřní lékařství a studium by se tak prodloužilo ze stávajících 4 na 6 či 7 let.

Všeobecně pocíťovaný odpor k násilné změně oborové struktury nakonec vedl k sepsání tzv. komplexního pozměňovacího návrhu vládních koaličních poslanců, který je předložen Výboru pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny k projednání pro druhé čtení zákona. Je dost pravděpodobné, že struktura základních oborů bude takto vrácena do téměř původního stavu. Na druhou stranu se ale v tomto návrhu objevují i nové věci, které jsou kontroverzní. Já sám nyní připravuji návrh na vyjmutí ustanovení o povinné stáži ambulantních lékařů v nemocnicích v rámci celoživotního vzdělávání, byť bych jejich umožnění v nepovinné podobě považoval za prospěšné a ze strany Ministerstva zdravotnictví existují možnosti, jak k nim lékaře motivovat. Podobně pokládám za špatné umožnit atestantům po základním kmeni studovat dva specializační obory najednou, protože jsem ve své praxi bohužel viděl tolik případů, kdy se povinný plán práce rezidenta porušoval, že si dovedu velmi živě představit, jak by byl obcházen navrhovaný dvojjazyčný program.

Připravovaných pozměňovacích návrhů bude asi mnoho, ale nebudu již zacházet do dalších podrobností. Jen bych rád na konci zdůraznil, že jsem psal tento příspěvek s cílem připomenout jak učitelům atestantů, tak samotným mladým lékařům, co je nejjzákladnějším předpokladem dobrého atestačního vzdělávání, které musí vést k intenzivnímu získávání praktických zkušeností. Jeho dokonalost nesouvisí jen s podmínkami, které stanoví zákon nebo s finančními injekcemi.

Dokonalé vzdělávání lékařů, přinejmenším alespoň ve velkých specializovaných spádových nemocnicích, je možné už nyní, ale bude úspěšné jen tehdy, stane-li se jednou z priorit vedoucích nemocnice i klinických pracovišť. Byť provozní

podmínky srovnatelné s Amerikou nemáme a jen tak brzy mít nebudeme, nově upravený zákon i úprava financování určitému zlepšení stavu určitě pomohou. Samospasitelnost od nich však určitě očekávat nelze.

Minulost a současnost v oblasti vzdělávání sester A jaká bude budoucnost?

Zdravotnická zařízení v ČR se v současné době ve větší či menší míře potýkají stále častěji s nedostatkem nelékařských zdravotnických pracovníků, FN HK nevyjímaje. Nechybí pouze sestry, jak je všeobecně známo, ale chybí také jiní kvalifikovaní odborní pracovníci, jako jsou např. radiologičtí asistenti, fyzioterapeuti, atd. O těchto profesích se už tolik nehovoří.

Příčin nedostatku zdravotnických pracovníků je uváděno hned několik, každá z nich má svoji váhu. Je třeba zmínit nepochybný vliv demografického vývoje na počet uchazečů o studium na středních a následně vyšších a vysokých školách. Velkou roli při volbě povolání pro budoucí absolventy škol hraje i prestiž a atraktivnost daného oboru ve společnosti, finanční ohodnocení a pracovní podmínky. K tomu se ve zdravotnictví přidává nemalá psychická a fyzická náročnost při výkonu profese s velkou mírou odpovědnosti za to nejcennější, a to je zdraví a život člověka.

Terčem kritiky se stal také současný systém kvalifikačního vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků, a to zejména sester, kterých je v praxi nejvíce.

Vzdělávání sester má svoji historii a dlouholetou tradici. Od roku 1989 prošlo řadou transformačních změn nejen v rozsahu a obsahu vzdělávání, ale také ve vzdělávacích institucích. V roce 2000 byla v Mnichově vypracována evropská strategie vymezující směry vzdělávání v oborech ošetrovatelství a porodní asistence, a to s důrazem na souvislost vzdělávání a praxe. Evropská unie vydala následně řadu směrnic. Ve stejném duchu probíhaly změny ve vzdělávání sester také v ČR, které vyústily v roce 2004 ve vydání zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních s doprovodnými prováděcími vyhláškami. Jednou z důležitých vyhlášek byla vyhláška č. 424/2004 Sb. (nynější vyhláška č. 55/2011 Sb.) stanovující kompetence nelékařských

zdravotnických pracovníků. V tomto roce byl na středních zdravotnických školách nahrazen studijní obor všeobecná sestra oborem zdravotnický asistent. Na trhu práce se tak objevil nový typ zdravotnického pracovníka s kompetencemi zejména v oblasti základní ošetrovatelské péče a s výkonem povolání pod odborným dohledem. Bohužel dle mého názoru nebyl nový systém vzdělávání dostatečně projednán s managementy zdravotnických zařízení a absolventi tohoto oboru často nenacházeli uplatnění v praxi. Důsledkem toho byla jejich velká snaha pokračovat ve studiu, ať už v oboru všeobecná sestra nebo jiném, mnoho jich také odešlo studovat nebo pracovat mimo zdravotnictví. Přirozeně začal tedy klesat zájem o toto studium a bohužel se začaly snižovat také nároky na uchazeče, což se projevilo v kvalitě přijímaných studentů a následně absolventů. V posledních letech se situace obrací k lepšímu.

Odborná způsobilost k výkonu povolání všeobecné sestry je od doby vzniku zákona do současnosti získávána absolováním nejméně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu všeobecných sester na vysokých školách nebo nejméně tříletého studia v oboru diplomovaná všeobecná sestra na vyšších zdravotnických školách. Počet hodin výuky je v současné době na obou typech škol stejný a není zanedbatelný. Celkově musí studentky během studia zvládnout 2 300 h. teoretické výuky a stejný počet hodin praxe, dohromady tedy 4 600 h. Vzdělávání tak probíhá v souladu s nastaveným systémem daným směrnicemi Evropské unie, kdy na jejich základě jsou povolání sestry a porodní asistentka zařazena mezi regulované profese s automatickým uznáváním kvalifikace v rámci EU na základě předpokladu koordinace vzdělávání a odborné přípravy.

Samotný zákon č. 96/2004 Sb. byl během let několikrát novelizován. Stále se ale objevují připomínky k některým

ustanovením nejen z řad odborné veřejnosti, např. na dvojkolejnost vzdělávání ve vybraných oborech a existenci tzv. odborného dohledu. V důsledku toho prošel zákon v posledních letech mnoha připomínkovými řízeními s následnými úpravami textu. Na připomínkách se podílely profesní organizace, vzdělávací instituce a jiné dotčené subjekty. Názory se v čase měnily a návrhů změn se sešlo tolik, že by samotná novelizace nebyla z právního hlediska možná, a proto byl připraven návrh nového zákona. Ale ani ten nebyl zcela přijat. Největší rozpory u odborné veřejnosti vyvolávala právě snaha o odstranění dvojkolejnosti ve vzdělávání sester.

Skutečnost, že mezi připomínkujícími subjekty nedošlo k většinové názorové shodě a také zvyšující se nedostatek zejména kvalifikovaných sester ve zdravotnických zařízeních, vedla MZ ČR k nedávnému rozhodnutí o dílčí úpravě zákona a odborné veřejnosti byl předložen návrh jeho novelizace.

Návrh novely zákona 96/2004 Sb. vychází v některých bodech z již dříve předloženého návrhu nového zákona a obsahuje dle mého názoru několik pozitivních změn jako je např. obnovení kvalifikačního studia oboru dětská sestra (nyní pouze specializační studium), odstranění odborného dohledu tam, kde není nutný, atd. Novou úpravou je změna názvu oboru Zdravotnický asistent na obor s názvem

Praktická sestra. Novinkami jsou také změny dotýkající se oblasti celoživotního vzdělávání, adaptačního procesu, atd. Nejvíce emocí a diskuzí nejen v odborných kruzích, ale také mezi samotnými sestrami, vyvolalo doplnění do systému kvalifikačního vzdělávání sester vedle již existujících forem další varianty, a to v podobě zkráceného studia na vyšší zdravotnické škole (tzv. 4+1) určené pouze pro absolventky oboru praktická sestra, zdravotnický záchranář a porodní asistentka. Bohužel se zde projevila názorová nejednotnost sester. MZ ČR si dle hlavní sestry ČR od tohoto kroku slibuje rychlejší naplnění trhu práce absolventy. Tyto změny nesou v sobě řadu dalších nutných úprav v související legislativě, které nejsou jednoduché. Otázkou je, zda se vůbec podaří. Zároveň musí respektovat požadavky směrnic EU. Bude také záležet na zájmu samotných uchazečů o zkrácenou formu studia a jejich následný vstup do praxe. Nesouhlas s návrhem zkráceného systému vzdělávání sester vyjádřila i ČAS a jiné profesní organizace sdružující nelékařské zdravotnické pracovníky a výhrady k němu mají i samotné vzdělávací instituce.

Jaké budou trendy a směr vzdělávání sester v budoucnu, je nyní v rozhodovacím procesu v Poslanecké sněmovně (po schválení návrhu novely zákona vládou na konci června tohoto roku). Již nyní vedle sebe pracují sestry se třemi různými typy kvalifikačního vzdělání, ale bohužel se stejnými kompetencemi, což nepovažuji za dobré. Více kompetencí mají pouze sestry se specializovanou způsobilostí. Není v tuto chvíli vůbec jisté, zda návrh zákona projde všemi schvalovacími institucemi a zůstane v navrhované podobě. Pokrok ve vývoji medicíny a ošetrovatelství se nedá zastavit. Pro praxi není důležitý jenom počet sester, ale především to, co umí a jak jsou a budou šikovné. Základ vidím právě v kvalitní odborné a plnohodnotné výuce v teoretické i praktické rovině. Velmi si vážím toho, že na Lékařské fakultě UK HK taková kvalitní výuka sester probíhá, i když to není vždy jednoduché.

*Mgr. Dana Vaňková
náměstkyně pro ošetrovatelskou péči, FN HK*

Sportovní úspěchy našich studentů

Studentka 5. ročníku
Lékařské fakulty UK v Hradci Králové

LENKA KAŠPAROVÁ

vybojovala na Českých akademických
hrách 2016 v Pardubicích

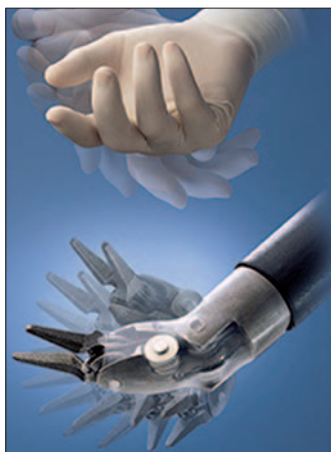
1. místo v karate.

Gratulujeme!

První zkušenosti a výsledky robotických operací

Robotické centrum FN HK zahájilo v lednu 2016 svou činnost na centrálních operačních sálech Bedrnova pavilonu. Do konce poloviny července bylo provedeno 47 robotem asistovaných operací, a to 38 radikálních prostatektomií (obrázky 1 a 2), 7 resekcí rekta a 2 hysterektomie. Hlavními indikacemi byly operace, při nichž byly odstraněny orgány uložené v pánvi s maligním nádorem. Právě pánevní uložení dělá tyto operace komplikovanými a otevřená operace nebo laparoskopický přístup je velmi náročný. Hlavní výhodou robotem asistovaných operací je to, že nabízejí operatérovi podobné nebo dokonce lepší možnosti než otevřené operace, a přitom zachovávají výhody minimálně invazivního postupu. Zároveň musí být zachována onkologická bezpečnost a operace by měla mít co nejméně vedlejších následků.

Základní předností robotem asistovaných operací je možnost ovládat operační nástroje stejně jako lidská ruka – schopnost pohybu všemi směry jako u lidského zápěstí. Odborně se tomu říká vysoký stupeň volnosti a technologie se nazývá „endowrist“. Schematicky to ukazuje obrázek.

Druhým podstatným zlepšením je kamerový přenos z operačního pole s velmi vysokým rozlišením společně s trojrozměrnou technologií (3D). Ta umožňuje dokonalý přehled v operačním poli s možností velmi přesné preparace nebo rekonstrukce. Robotem asistované operace jsou určeny zejména pro náročné operace, kde je laparoskopický přístup jen obtížně realizovatelný, zejména v malé pánvi, ať už se jedná o relativní nedostatek prostoru nebo riziko poranění velmi blízko uložených tkání apod. Podobně jako v dalších robotických centrech v České republice je nejčastějším výkonem radikální prostatektomie. Je to dáno zejména vysokou incidencí karcinomů prostaty, která je v současnosti více než 100 nových případů na 100 tis. mužů a její incidence pomalu stoupá. Dalším důvodem je obtížnost radikální prostatektomie, nesmírně důležitý je jednak onkologický výsledek, tedy kompletní odstranění nádoru, ale také funkční výsledek. Ten je dán zejména minimalizací nejčastějších vedlejších účinků této operace. K nim patří erektilní dysfunkce a inkontinence moče. Podle recentních srovnávacích odborných publikací se ukazuje, že právě robotické operace prostaty jsou spojeny se signifikantně lepšími výsledky než klasické otevřené (zde retropubické) operace nebo u laparoskopického přístupu. Je třeba si uvědomit, že první robotem asistovaná radikální prostatektomie byla provedena ve Francii v roce 2000. V České republice byla poprvé provedena v roce 2005 v Praze. Jedná se tedy o velmi mladý operační přístup, který

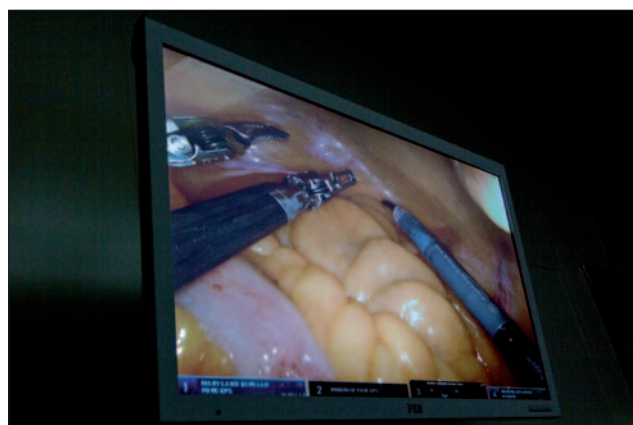

Obrázek 1 – robotický systém nad pacientem

se ovšem již celosvětově prosadil. Například otevřené operace prostaty se provádí 70 let a laparoskopické více než 25 let. Důkazem o výhodách robotických operací je také to, že v USA se provádí více než 75 % radikálních prostatektomií roboticky. Podobně je tomu ve většině Evropských zemích na západ od nás. Největší podíl robotických operací prostaty je ve Švédsku, a to ve více než 90 %. V zemích střední a východní Evropy je na tom Česká republika relativně dobře, podíl robotického přístupu u radikálních prostatektomií je okolo 40 %.

Díky postupnému nárůstu počtu robotem asistovaných radikálních prostatektomií v našem centru se nám daří získávat více zkušeností. Postupně se zkracují operační časy a celkově je průběh operace klidnější. Z prvních 4–5 hodinových operací se v současnosti dostáváme na 3–4 hodinové operace. Je tím myšlen celkový operační čas, tedy od první incize kůže do zauzlení posledního stehu (tzv. skin-to-skin time). Použití robotického systému během operace se nazývá konzolový čas a ten se také výrazně zkrátil z původních 3 a více hodin na cca 2 hodiny. Operační výkony a jejich časy jsou průběžně zaznamenávány a vyhodnocovány.

Podobně se začíná rozvíjet také operace rekta a gynekologické hysterektomie. Cílem Robotického centra FN HK je v roce 2016 provést 90 radikálních prostatektomií, 15 resekcí

Obrázek 2 – robotické nástroje v břiše

rekt a 15 radikálních hysterektomií. Dalším cílem je přidat další operační výkony, a tím je pro nejbližší budoucnost parciální nefrektomie. Jedná se o ne zcela přesný název. Je tím myšlena resekce části ledviny s tumorem. Termín parciální nefrektomie je logicky nesmyslný, ale je celosvětově používaný. Robotický systém umožní rychlou a bezpečnou resekci části ledviny a zejména rychlé ošetření kráteru v ledvině po odstranění nádoru. Je tím myšleno jeho rychlé obšíť a to často v několika vrstvách: zde se opět projevuje velká výhoda robotického systému. Zejména jeho rychlost a preciznost. Je to důležité pro minimalizaci poškození zachovalé ledviny (zkrácení doby ischemie), snížení rizika neúplného odstranění nádoru a co nejmenší krevní ztráty. K provádění tohoto výkonu bude nutná dohoda s plátcí zdravotní péče, tedy zdravotními pojišťovnami. Věříme, že po vzoru dalších robotických center se nám toto také podaří. Je známým faktem, že s použitím robotického systému jsou špičková centra schopna resekovat velké nádory ledvin, u kterých by se v případě otevřeného nebo laparoskopického přístupu prováděla pouze nefrektomie.

Výhledově se počítá s dalším rozvojem robotické operativy. V urologii se jedná o radikální cystektomie a z dalších oborů pak cévní rekonstrukce, onkologické operace krku apod. Je potěšitelné, že robotem asistované operace již v Čechách prokázaly svoji vysokou efektivitu a bezpečnost. V letošním roce proběhly 2 semináře na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR s optimistickým závěrem, že se nejdůležitější autority České republiky budou vážně robotickou chirurgií zabývat. Existuje naděje, že vznikne standardní úhradový systém pro indikované operační výkony. Rovněž by měly být letos publikovány nákladové analýzy, kde by se měla prokázat účinnost a efektivita této technologie.

Věříme, že po vzoru dalších robotických center se nám toto také podaří. Je známým faktem, že s použitím robotického systému jsou špičková centra schopna resekovat velké nádory ledvin, u kterých by se v případě otevřeného nebo laparoskopického přístupu prováděla pouze nefrektomie.

Obrázek 3 – Robotická centra v ČR

Současný stav a vybavení robotickým operačním systémem v České republice ukazuje obrázek 3. V naší republice existuje 7 funkčních robotických center. My patříme mezi nejmladší, ale věříme, že se zařadíme mezi další úspěšná robotická centra v rámci ČR. Naší výhodou je, že máme nejmodernější robotický systém DaVinci Xi. Jedná se o již 4. generaci a tu kromě našeho centra mají ještě v Ústí nad Labem a v Novém Jičíně. Nejstarší systém Standard již není výrobcem podporován, a tak po spotřebování operačních nástrojů centra vybavená tímto systémem musí skončit. Týká se to centra v Brně a v Praze Na Homolce. Druhá generace se nazývá DaVinci S a třetí DaVinci Si (viz obrázek 3).

V současné době se uvažuje také o výuce mediků, o možnosti zakoupení simulátoru pro výukové účely. Mezi studenty by byl o tuto výuku velký zájem. Pokud se nám podaří tento výukový simulátor získat, stali bychom se jedinou Fakultní nemocnicí Univerzity Karlovy, která vyučuje nejnovější operativu.

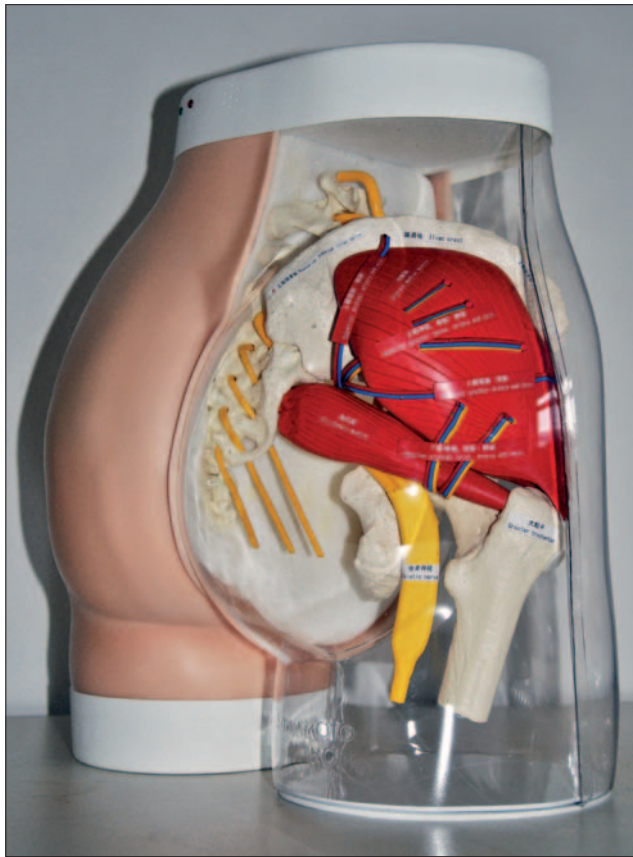
doc. MUDr. Miloš Brodák, Ph.D.

Výukové simulátorové centrum Katedry interních oborů

Mimořádně velkému zájmu studentů naší fakulty se těší volitelný předmět *Gastroenterologie – virtuální kazuistiky a digestivní endoskopie* (od akademického roku 2012/2013). V rámci tohoto předmětu je využíván počítačový interaktivní simulátor pro výuku digestivní endoskopie. Je velmi autentický a pracuje se skutečnými digestivními endoskopy. Tento simulátor byl uveden do provozu v Hradci Králové jako první v České republice (referovali jsme o něm již dříve: *Čas Lék čes* 2012; 151(1): 9–12). Toto vysoce sofistikované zařízení je využíváno především pro iniciační přípravu lékařů v digestivní endoskopii v rámci předatestační přípravy k atestaci z gastroenterologie (školící kurz je povinnou součástí přípravy). Medici si na něm

však mohou vyzkoušet a trénovat svoji manuální a vizuální koordinaci a svoji manuální zručnost. Až do letošního roku bylo toto zařízení v rámci výuky Katedry interních oborů ojedinelé.

V lednu 2016 zahájilo činnost výukové simulátorové centrum Katedry interních oborů. Vybudování tohoto pracoviště představuje zásadní kvalitativní pokrok v pregraduální výuce jak v magisterských, tak i v bakalářských studijních programech. V rámci tohoto projektu se podařilo získat celkem 35 velmi sofistikovaných zařízení, pokrývajících celé spektrum vnitřního lékařství. Zásadním způsobem to zlepší praktickou výuku interní propedeutiky a umožní komplexní nácvik manuálních dovedností.

Trenažér pro nácvik intramuskulární injekce. Při správném vpíchnu se rozsvítí zelená kontrolka. Výstražný signál upozorňuje na nesprávný směr jehly nebo příliš hluboký vpich. Pravá část modelu názorně demonsturuje topografickou anatomii

Velmi sofistikovaná jsou zařízení pro fyzikální vyšetření srdce a plic (především auskultaci), pro kardiopulmonální resuscitaci, modely pro tracheostomii nebo realistický model pro řešení přetlakového pneumothoraxu. Další modely jsou určeny k nácviku hrudní drenáže, hrudní a břišní punkce. Velmi autentické jsou také modely zápěstí k punkci tepny a simulátory na kanylacii periferních a centrálních žil. Simulátor stařecké paže je určen k výuce flebotomie a infuze u starších lidí (je zhotoven podle skutečné stařecké paže se změnami kůže, podkoží i cév). Další zařízení zahrnují například modely pro punkci kolene, pro per rectum vyšetření (včetně patologických nálezů), pro nácvik cévkování muže a ženy nebo komplexní ošetrovatelské modely.

Praktická výuka na sofistikovaných modelech a trenažerech představuje nový moderní směr výuky medicíny a ošetrovatelství. Avšak i v zemích západní Evropy a USA je zatím v začátcích (mimo jiné i pro mimořádně velkou finanční náročnost těchto zařízení). Katedra interních oborů naší fakulty zajišťuje v jednom akademickém roce více než 6300 hodin výuky. Jsme velmi rádi, že nyní zavádíme sofistikované simulátory do praxe na naší fakultě (v rámci praktické výuky vnitřního lékařství) a že tak můžeme našim studentům poskytnout další významné zkvalitnění jejich odborné přípravy.

*prof. MUDr. Jan Bureš, CSc.
Katedra interních oborů LF UK HK*

Simulátor – rameno pro kloubní punkci. Umožňuje nácvik správného držení těla pacienta, techniku palpce a injekce (punkce) na pěti specifických místech (subakromiálně, akromioklavikulární kloub, sulcus intertubercularis humeri, glenoidální jamka z přední strany a ze zadní strany) a signalizuje správnou nebo nesprávnou polohu jehly

IX. východočeské perinatologické dny 2016

První ročník východočeských perinatologických dnů proběhl v roce 2001 ve snaze zkvalitnit spolupráci a komunikaci mezi regionálními porodnicemi bývalého Východočeského kraje a Perinatologického centra při FN Hradec Králové. Hlavními organizátory akce byli prim. doc. MUDr. Z. Kokštejn, CSc. (Dětská klinika LF UK a FN Hradec Králové), prim. MUDr. A. Dlouhý (Gynekologicko-porodnické oddělení Okresní nemocnice v Trutnově) a tehdejší vedoucí regionální perinatolog prim. MUDr. M. Podholová (Porodnická a gynekologická klinika LF UK a FN Hradec Králové). Tématy akce každoročně pořáda-

né v Černém Dole (okr. Trutnov) byly prezentace výsledků péče o těhotnou a novorozence, včetně výsledků péče o novorozence s nízkou porodní hmotností a srovnání statistických dat v rámci regionu a celostátně. Dalším neméně podstatným bodem programu byla prezentace porodnických i pediatrických problémů napříč regiony včetně diskuse nad zajímavými kazuistikami. Mezi řečníky se pravidelně objevovaly respektované osobnosti perinatologie, pediatrie i dalších navazujících oborů (radiologie, dětská chirurgie, neurochirurgie, genetika, kardiologie...). Přes velkou popularitu akce a pravidelnou účast byli organizátoři v roce 2008

nuceni skončit s pořádáním konference především pro obtíže se zajištěním finančních prostředků.

Po nástupu doc. MUDr. J. Špačka, Ph.D. na místo přednosti Porodnické a gynekologické kliniky došlo při trvajícím zájmu pediatriů i porodníků regionu ke vzkríšení akce a navázání na nejlepší tradice konference. Hlavními organizátory akce se stali doc. MUDr. M. Kacerovský, Ph.D., vedoucí Perinatologického centra FN Hradec Králové, a MUDr. J. Malý, Ph.D., vedoucí lékař JIRP pro novorozence Dětské kliniky. První obnovený ročník proběhl s velkým úspěchem v loňském roce a na něj navázal ročník devátý pořádaný v roce 2016. Pro místo setkání byla zvolena lokalita hotelu Alfa Resort v Deštném v Orlických horách, především s ohledem na větší dostupnost i pro spádové porodnice a dětská oddělení Pardubického kraje a kraje Vysočina, které spolupracují s perinatologickým centrem.

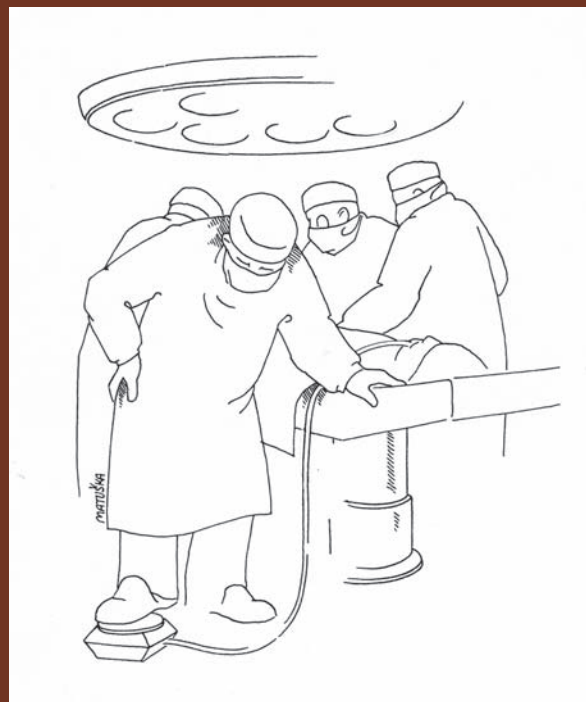
Hlavním tématem letošní konference byla hypoxie plodu/novorozence a její prenatální diagnostika, management peripartálně a v časném novorozeneckém období a navazující péče pediatrická, neurologická a neurochirurgická včetně další problematiky CNS morbiditý donošených i nedonošených novorozenců. Konference byla odbornou vzdělávací akcí pořádanou dle Stavovského předpisu č. 16 ČLK a ohodnocena 10 kredity v rámci celoživotního vzdělávání.

Přibližně každý desátý novorozenec vyžaduje určitý stupeň podpory/resuscitace po porodu. Závažná perinatální hypoxie se objevuje s incidencí 1–3/1000 živě narozených dětí, tzn. že

ve spádovém regionu můžeme očekávat potřebu komplexní resuscitační péče přibližně u 25 donošených novorozenců za rok. Přes relativně nízkou incidenci jde o nejčastější příčinu úmrtí a těžké morbiditý u donošených novorozenců, a to i v podmínkách současné neonatologie ČR (naprosté špičky celosvětové péče). U dětí po perinatální hypoxii splňujících indikační anamnestická, klinická a EEG kritéria je indikována řízená hypotermie v trvání 72 hodin jako doposud nejúčinnější nástroj neuroprotektce. Její pozitivní efekt je nejvíce patrný ve skupině středně těžké encefalopatie, kde její aplikace vede k významnému zvýšení počtu dětí přeživších bez handicapu. Efekt hypotermie je závislý na včasnosti indikace a neuroprotektivním ochlazení, které by mělo proběhnout co nejdříve po proběhlé asfyxii, nejpozději do 6 hodin od porodu. I z tohoto důvodu je velmi žádoucí dále rozvíjet spolupráci mezi regionálními pracovišti a Perinatologickým centrem FN Hradec Králové, které jako jediné pracoviště v regionu poskytuje komplexní intenzivní a resuscitační péči (včetně řízené celotělové hypotermie) novorozencům všech váhových kategorií, včetně navazujících subspecializací (dětská radiologie, dětská neurochirurgie, dětská chirurgie apod.). Navázání a rozvoj osobních kontaktů s regionálními pracovišti a diskuse nad společnými tématy jednoznačně dále přispívá ke zkvalitnění péče o matku a novorozence ve východočeském regionu.

MUDr. Jan Malý, Ph.D.
Dětská klinika FN HK

HUMOR LÉČÍ...

Pavel Matuška – výtvarník působící v oblastech reklamní grafika, ilustrace, kreslený humor. Publikuje svůj kreslený humor od roku 1980.

www.pavelmatuska.cz

Mise MEDEVAC

Do blízkovýchodního Jordánského království, které sousedí s válkou zmítanou Sýrií, vyrazil v dubnu 2016 již podruhé tým vedený přednostkou Oční kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové, prof. MUDr. Naďou Jiráskovou, Ph.D., FEBO. Dalšími členy týmu byli MUDr. Libor Hejssek, Ph.D., FEBO a staniční sestra operačních sálů Leona Kvasničková, Lic.

Vládní program MEDEVAC, v rámci kterého se obě mise uskutečnily, byl primárně určen pro zdravotně humanitární evakuace osob ve vážném zdravotním stavu, kterým není možné zajistit léčbu v místních podmínkách. V současné době je program realizován převážně v podobě vyslání lékařských týmů do zemí původu a stále častěji se též organizují stáže lékařů z oblastí postižených humanitárními krizí ve fakultních nemocnicích v České republice. Program MEDEVAC je koordinován Ministerstvem vnitra a probíhá v úzké mezi-rezortní spolupráci mezi dalšími ministerstvy (MZV, MZ, MO, MPO) a českými fakultními nemocnicemi.

V průběhu první mise odoperovali lékaři naší Oční kliniky 100 pacientů, během druhé mise to pak bylo 118 pacientů (očí). Opět jsme se zaměřili výlučně na operace šedých zákalů (katarakt), jejichž efekt je pro pacienty prakticky okamžitý a tato operace je relativně bezpečná i u komplikovaných případů. Někteří pacienti však neměli jen šedý zákal, ale i další choroby, které vylučovaly, že by tito lidé po operaci lépe viděli. Odmítnutí operace takovým pacientům patří vždy mezi nejtěžší okamžiky mise.

V Jordánsku sice existují dobře vybavená chirurgická centra pro nitrooční zákroky, pacienti však za tyto operace drazě platí. Lidé z utečeneckých táborů, kteří jsou rádi, že mají co jíst, si podobné zákroky samozřejmě nemohou dovolit. Centrum, ve kterém jsme operovali v průběhu druhé mise, bylo solidně vybaveno. Výběr pacientů a pooperační péči zajišťoval jordánský oční lékař a koordinaci celé mise měl opět na starosti dr. Wateq al Souse a pracovníci velvyslanectví České republiky v Ammánu, bez jejichž pomoci by nebylo možné odoperovat tolik pacientů. Vzhledem k vynikajícím výsledkům operací a též proto, že v utečeneckých táborech je stále mnoho syrských běženců, kteří operaci šedého zákalu nezbytně potřebují, je již nyní potvrzena další mise týmu Oční kliniky FN HK na přelomu září a října 2016.

Prof. MUDr. Naďa Jirásková, Ph.D.

Odborné akce

12.–13. 10. 2016	XX. celostátní konference virologů, Nové Adalbertinum, HK
20. 10. 2016	Krajský seminář ORL, Hradec Králové
2.–14. 11. 2016	Týden vědy – přednáškový cyklus (www.tydenvedy.cz)
10.–11. 11. 2016	XVII. Česko-slovenská konference laboratorní hematologie, Univerzita Hradec Králové
11. 11. 2016	XX. Sazamův den – Zubní dřevě ve zdraví a nemoci, Výukové centrum LF HK ve FN HK
16. 11. 2016	Regionální seminář Kliniky pracovního lékařství, posluchárna Rehabilitační kliniky FN
24.–25. 11. 2016	13. Mezinárodní lékařská postgraduální konference, Výukové centrum LF HK ve FN HK

Prof. Istvan Bitter z Budapešti na Psychiatrické klinice LF UK a FN HK

Psychiatrická klinika Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice se v posledních zhruba 15 letech podílela na projektech, které vzešly z přátelské spolupráce skupiny evropských psychiatrů-výzkumníků, sdružených od r. 1996 v Evropské skupině pro výzkum schizofrenie (EGRIS). Patřil mezi ně především úspěšný projekt Evropské studie léčby prvních episod schizofrenie (EUFEST) a projekt optimalizace farmakoterapie iničiálních stádií schizofrenního onemocnění (Optimise), jehož výstupy se teprve připravují. Skupina, která zahrnuje přední evropské psychiatry, se schází dvakrát ročně obvykle při příležitosti velkých odborných setkání a její pozornost se nyní soustředila jednak na roli moderních depotních přípravků pro léčbu chronické schizofrenní psychózy a jednak na farmakoterapeuticky zatím jen málo ovlivnitelné, tak zvané negativní příznaky schizofrenie, dnes považované spolu s narušením kognitivních schopností za vlastní jádro psychopatologie a zdroj funkčních následků u této psychózy. Negativní příznaky se ocitly ve středu zájmu skupiny EGRIS a také Síť pro výzkum schizofrenie Evropské koleje neuropsychofarmakologie, zahrnují ztrátu motivace a zájmu, dále nezáměr komunikovat, oploštění emocí. O povaze těchto příznaků, psychometrických problémech spojených s jejich detekcí a nových léčích k jejich ovlivnění přijel na pozvání Psychiatrické kliniky a Lékařské fakulty přednášet prof. Istvan Bitter, zasloužilý přednosta Psychiatrické a psychoterapeutické kliniky Semmelweisovy univerzity v Budapešti. Na semináři v posluchárně Psychiatrické kliniky přednesl na klinickém semináři ve středu 29. června přednášku *The Negative Syndrome in Schizophrenia and its Treatment*, odpověděl na otázky v následné diskusi a nabídl i možnost krátce se seznámit s maďarskou psychiatrií a psychiatrickým výzkumem. Na přednášku přiletěl předchozí večer z Budapešti, ve středu dopoledne prošel hradeckou kliniku a seznámil se s východisky při její výstavbě v první dekádě nového tisíciletí. Dále se krátce seznámil s tradicí i současnou praxí psychiatrie v Hradci Králové.

Prof. Bitter je členem EGRIS, v současnosti ale především předsedá Sekci farmakoterapie Evropské psychiatrické asociace a je významným členem již zmíněné Sítě pro schizofrenii Evropské koleje neuropsychofarmakologie (Schizophrenia Network ECNP). Má zkušenosti výzkumníka z dlouholetých pobytů v Německu a v USA. Mimo akademickou dráhu pracoval i několik let jako vedoucí medicínské sekce středoevropského a blízkovýchodního zastoupení společnosti Lilly ve Vídni. Z této pozice se vrátil k psychiatrické klinické práci

a výrazně se podílel na pozitivním vývoji v maďarské psychiatrii během posledních let. Je vynikajícím klinickým psychiatrem a jeho přednáška byla zaměřená na praktické problémy s diagnózou negativních symptomů a na metodická úskalí jejich hodnocení dostupnými škálami. Část jeho sdělení se také týkala možností terapie negativních příznaků u schizofrenního onemocnění.

Mluvílo se o hledání a volbě již dostupných, ale i nových antipsychotik, syntetizovaných s nadějí, že budou mít na negativní příznaky specifický účinek. Negativní příznaky nedokázalo významně snížit žádné antipsychotikum, nejen proto, že mohou být známkou specifického podtypu tzv. „deficitní“ formy schizofrenie, ale i proto, že stejné známky v chování a prožívání provázejí také depresi, bývají spojené se společenskou izolací a změnou životního stylu při chronifikaci psychózy. Hradečtí psychiatři se mohli seznámit s poznatkami o novém antipsychotiku cariprazinu, které svědčí pro účinnost tohoto antipsychotika specificky na negativní příznaky schizofrenní psychózy. Přednáška, na kterou jako host přišel i klinický farmakolog prof. Vlček z Farmaceutické fakulty UK, byla užitečná i proto, že ukázala na význam převahy a přetrvávání negativních příznaků jako „markeru“ terapeuticky rezistentních forem schizofrenní psychózy, jehož přítomnost podporuje indikaci kombinované léčby těchto příznaků antidepresivy či léky ovlivňujícími na synapsích neuronů glutamatergní mediaci.

Potěšilo nás ocenění prof. Bittera pro prostředí a prostory Psychiatrické kliniky. Bylo také příjemné slyšet vyjádření vděku za pozvání a organizaci semináře ze strany Lékařské fakulty v Hradci Králové. Seminář se konal především díky podpoře z projektu Rozvoje LF, a také zájmu a pochopení proděkana pro zahraniční styky prof. V. Paličky, který se s prof. Bitterem během jeho krátké návštěvy osobně pozdravil. V jejich krátké debatě došlo i na problémy doktorských studijních programů v obou zemích. Přednáška zahraničního hosta navázala na předchozí semináře na klinice, které měly obdobně aktuální psychiatrická témata. V minulosti jsme měli možnost slyšet například prof. Dietricha Nabera z Hamburku přednášet o významu subjektivní odpovědi na psychofarmaka a prof. Janusze Rybakowskeho z Poznaně o lithioterapii. Červnová návštěva a přednáška prof. Bittera přispěla k prohloubení spolupráce při hledání cesty, jak zlepšit péči o pacienty se schizofrenním onemocněním a ovlivnit schizofrenii provázející negativní příznaky.

prof. MUDr. Jan Libiger, CSc.

Promoce 2016 – projev za zahraniční studenty

Vážení obci akademická, drazí rodiče, vážení hosté, dámy a pánové!

Blahopřeji promočnímu ročníku 2016! Předně chci poděkovat svým spolužákům, že mi dali příležitost hovořit zde za nás všechny.

Doktor, doktor, doktor... – nezní to krásně?! Ale čím jsme museli projít kvůli těm čtyřem písmenkům MUDr.?

Když jsme před šesti lety přišli do Hradce Králové, nevěděli jsme, do čeho jdeme a co můžeme očekávat. Ano, milí rodiče, vyslovuje se to „Hradec Králové“ a ne „Hrakov Krakov“ či „Hradek Krawkow“. A také prosím nenazývejte tuto zemi Československo; od roku 1993 je to Česká republika! Neznali jsme jazyk ani zdejší společenské prostředí – před námi byl úplně nový svět. Co jsem sám ale brzy zjistil, bylo, že v Hradci skoro nikdo neumí anglicky; když jsem se někoho zeptal, zda mluví anglicky, mohl jsem očekávat jen jednu ze dvou odpovědí – buď „trochu“, což bylo slušným vyjádřením, abych odešel; druhá možná odpověď bylo zlostné „NE“!

Máme za sebou 6 let zkoušek, stresu, nekonečných nocí a nespočtu šálků kávy. Uzavřeli jsme mnohá přátelství, ale také jsme během těch let řadu přátel ztratili, přestáli jsme četné bitvy, společně jsme prožívali úspěchy i porážky. Občas jsme byli poznamenáni symbolickými boulemi a odřeninami hradeckého života. Ale rychle přešlo šest let a podařilo se! Je to důkaz toho, že s odhodláním a tvrdou prací je možné cokoli, COKOLI! V Anglii máme přísloví: „Čím těžší je bitva, tím sladší je vítězství!“ A věřte mi – naše vítězství je opravdu sladké!

Teď před námi stojí ta křehká věc zvaná život – další roky, které prožijeme a spousta poznatků a zkušeností, jež se ještě musíme naučit.

Pocházíme z různých zemí, z různých kulturně-sociálních prostředí, z různého rodinného zázemí, a kromě angličtiny mluvíme i různými jazyky – řecky, arabsky, malajsijsky či norský, ale je tu jedna věc, která nás spojuje, a to je náš sen, naše touha, naše vize mít pozitivní vliv na vlastní život i životy těch kolem nás. Se znalostmi, které jsme zde získali, jsme k tomuto úkolu dobře vybaveni.

Kolegové – máme před sebou otevřenou budoucnost a silný potenciál. A možnosti jsou nekonečné! Můžete být lékařem, který bojuje s rakovinou, můžete být lékařem, který pomáhá na svět novorozencům ve válkou zmítané zemi, či můžete být lékařem ve vrcholném výzkumu, třeba genetiky nebo nanotechnologie, ale i když nedosáhneme těchto prestižních cílů, často je to neznámý lékař, který má největší zásluhy.

Dnes, na úspěšném konci té dlouhé studijní cesty, děkujeme našim nejbližším za jejich podporu; i v našich nejčernějších chvílích jste za námi stáli, a za to vám jsme vděční. Děkujeme též Karlově univerzitě a Lékařské fakultě v Hradci Králové za poskytnutou šanci a všem našim učitelům, kteří se s námi dělili o své znalosti a zkušenosti.

Jak se chýlí ke konci náš pobyt v této zemi a rozcházíme se do všech koutů světa, neopomeňme si v budoucnu občas připomenout dnešní slavnostní chvíli. A snažme se být co nejlepší – nejlepší lékaři a nejlepší lidé.

Děkuji vám!

Eamonn Hassouna (Velká Británie)

Přeložil: prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc.

Univerzita třetího věku na LF HK

V akademickém roce 2015/16 se rozšířila nabídka programů a kurzů, které Lékařská fakulta poskytuje, i na seniory. Kurz s názvem Zdravé stárnutí se uskutečnil v rámci Univerzity 3. věku a jeho garantkami byly MUDr. B. Jurašková, Ph.D. a doc. MUDr. A. Stoklasová, CSc. Zájem předčil očekávání a po navýšení kapacity studium zahájilo 80 posluchačů, z toho 12 mužů. Věkové rozpětí bylo široké, tři nejstarší účastnice dosáhly 83 let, průměrný věk se pohyboval kolem 69 let. Výuka byla rozdělena do dvou semestrů po deseti tříhodinových blocích. Pro řadu přednášejících to byla nová zkušenost a pro všechny byl odměnou velký zájem a vysoce kladné hodnocení celého kurzu. Studium úspěšně dokončilo 67 posluchačů.

Slavnostní předání osvědčení o ukončení studia v rámci Univerzity 3. věku se uskutečnilo 2. června 2016 ve Velké aule Karolína a účastnili se ho i absolventi z Právnické fakul-

ty. V Aule byli přítomni též rodinní příslušníci a přátelé našich absolventů. Slavnostní ceremoniál zahájil prof. MUDr. Jaroslav Fajstavr, DrSc. a poté promluvil prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D., prorektor UK. Ve svém proslovu se zaměřil především na osobnost Karla IV., od jehož narození letos uplynulo 700 let, a na historii univerzity. Za obě pořadající fakulty se s absolventy rozloučila doc. JUDr. H. Prášková, CSc., proděkanka Právnické fakulty. Po děkovném proslovu za absolventy byl slavnostní akt zakončen. Pro řadu přítomných to byl neopakovatelný zážitek, protože se do prostor Karolína dostali vůbec poprvé a zážitek byl umocněn slovy p. prorektora – odborníka na středověké umění a karlovskou dobu. Díky krásnému počasí se vydařilo i tradiční focení před pomníkem Mistra J. Husa v atriu Karolína.

doc. MUDr. A. Stoklasová, CSc.

Třetí zlatá promoce na Lékařské fakultě

V sobotu 28. května 2016 se uskutečnilo ve Velké posluchárně LF již třetí setkání absolventů hradecké LF UK, kteří promovali před 50 lety. Zdá se tedy, že se již vytvořila tradice, která by mohla v dalších letech pokračovat. Tentokrát se sešel první a na řadu dalších let poslední úplně „civilní“ ročník. Byl to také první ročník, v němž studovali zahraniční studenti z afrických a arabských zemí, Bolívie i Indonésie.

Program organizoval na řadě pracovních setkání v mléčném baru „Přípravný komitét pro zlatou promoci Bartáková-Dršata-Hejčmanová-Látr-Šich“, jemuž se podařilo zajistit

rekordní počet šedesáti absolventů ročníku 1960–1966. Někteří z nás se viděli skutečně poprvé po padesáti letech. Ze zahraničních studentů zůstal v naší zemi pouze jeden a zlaté promoce se rovněž zúčastnil. Všechny potěšilo, že se díky adresáři Věrky Bartákové dostavilo i deset zubařů, kteří studovali ve stejném ročníku s *všeobecnáky* a promovali v roce 1965.

Celý program běžel podle již osvědčeného scénáře předchozích zlatých promocií. Vzpomněli jsme minutou ticha na kolegy, kteří nás v minulých letech opustili. Dáša Hejmanová jako dlouholetá pracovnice Fakultní nemocnice a fakulty připomněla historii lékařského studia v Hradci od roku 1945 včetně peripetií od civilní fakulty přes vojenskou akademii zpět k LF UK.

Je třeba poděkovat prof. Červinkovi, který zlatou promocii podpořil a jako děkan se při podpisování diplomů docela nadřel. Při organizování zlaté promoce i v jejím průběhu ve Velké posluchárně LF obětavě pomáhali pracovníci fakulty paní Juranová a pan Pánek. Doc. Stoklasová perfektně zvládla celý promoční akt a jubilantům předala „roury“ ve zlatém prstenci, za což si zasloužila kytku z rukou Ivana Látra. Jménem celého ročníku poděkoval Lékařské fakultě za kvalitní vzdělání a všem blízkým za podporu během padesátileté profesní kariéry Petr Dítě.

Na naše profesory jsme vzpomínali při promítání prezentace, v níž se opět objevila řada výstižných kreseb prof. Malce, ale navíc i fotografie, získané z internetu nebo dokonce od potomků našich profesorů.

Výborným oživením bylo vyprávění Honzy Šicha o mostudijních aktivitách „kulturní úderky Šich-Veselý-Zima“ při organizování studentského klubu „U Pérový báby“, o osudech představení hry Hamlet IV., které výše jmenovaní spoluorganizovali, nebo o výrobě čistého lihu z lihu denaturovaného v rámci studentské vědecké činnosti.

Setkání pokračovalo v sále Nového Adalbertina přípitkem, společným obědem a klábosením až do pozdního večera podle sil a možností jednotlivých účastníků. Několik *zlatých absolventů* mezitím statečně vystoupilo na rekonstruované Bílou věž, aby si užili nádherné panorama města, v němž kdysi studovali. Je třeba konstatovat, že až nahoru většinou vystoupily velmi zachovalé dámy ve výborné fyzické kondici.

Po úspěšném setkání skončili nejvytrvalejší jubilanti symbolicky v Šatlavě.

Jaroslav Dršata

MUDr. Ladislav Král, CSc. pětadevadesátiletý

V nedávné době oslavil ve skvělé formě své 95. narozeniny MUDr. Ladislav Král, CSc., bývalý dlouholetý primář Kliniky infekčních nemocí v Hradci Králové a nestor českého infekčního lékařství. K jeho významnému životnímu jubileu mu blahopřáli nejen kolegové z „jeho“ kliniky, ale i prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., děkan Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

MUDr. Král vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a po promoci v roce 1951 nastoupil na infekční oddělení Krajské nemocnice Liberec. Od roku 1953 začal pracovat na Infekční klinice Vojenské lékařské akademie a později Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Postupně vystřídal všechny funkce od sekundárního lékaře po zástupce přednosty pro léčebně preventivní péči a v letech 1971–73 byl pověřen vedením Infekční kliniky. Po roce 1982 nastoupil do Hamzovy dětské léčebny Luže a jako infektolog, epidemiolog a ústavní hygienik zde působil až do roku 1990.

V roce 1967 obhájil titul CSc. za práci na téma *Příspěvek k problematice kauzální terapie tetanu*. V přednáškách

a publikacích se zaměřil hlavně na téma neuroinfekcí a tetanu. Zajišťoval přednášky i praktickou výuku pro posluchače všeobecné i stomatologické větve hradecké fakulty. V období normalizace v roce 1973 byl nuceně přeřazen na místo přednosty pro léčebně preventivní činnost a nesměl publikovat. Učebnici *Infekční nemoci* pro ošetřovatelky musel vydat pod cizím jménem.

V roce 1957 byl pověřen organizací I. celostátní konference o infekčních nemocech v Deštném v Orlických horách, na které byla založena samostatná infektologická společnost ČLS JEP. Organizoval i další tři celostátní konference. V roce 2003 mu bylo uděleno čestné členství Společnosti infekčního lékařství ČSL JEP. V roce 2011 mu byla při příležitosti devadesátin udělena Zlatá medaile Jana Evangelisty Purkyně. Po celý svůj život se zajímal o dění v oboru a do dnešních dnů se účastní odborných i společenských akcí SIL.

Panu primáři Královi přejeme i nadále jeho obdivuhodnou psychickou svěžest, ale především pevné zdraví a osobní spokojenost.

S. Plíšek, J. Kapla

Karel IV. a Hradec Králové

První zmínka o Hradci Králové (Hradci nad Labem) je datována rokem 1225, Hradec tak patří k nejstarším českým městům. Prestiž města začala stoupat ve 14. století, kdy se stalo sídlem hned dvou královen: Elišky Rejčky a Elišky (Alžběty) Pomořanské. Město získalo statut královského věnného města a dosáhlo tím značného hospodářského a politického významu. Svůj „přídomek“ Králové si Hradec zajistil právě díky pobytu obou královen.

Královské město se těšilo výsadám, které mu přidělovali nebo případně potvrzovali vládnoucí panovníci. V roce 1337 potvrdil městu všechna práva měst královských již Jan Lucemburský, Karel IV. pak v potvrzení stávajících a nových výsad pokračoval. Podílel se mimo jiné také na podobě komunikací ve středověkém Hradci, listinou z roku 1359 povolil užívat výnosy cel pro dláždění města a vybudování kamenných cest k řece. Panovnické listiny z první poloviny 14. století dokládají různé úlevy hradeckým měšťanům při stavbách či opravách hradebních zdí a věží.

V době vlády Karla IV. byl také opravován areál královského hradu, což dokládají písemné prameny. Hrad se nacházel na severozápadní části návrší, sloužil jako sídlo královských úředníků a za přítomnosti krále byl sídlem panovníka a jeho doprovodu. Největší rozkvět zaznamenal za pobytu obou zmíněných královen.

Karel IV. byl nejen císař, král, politik, rytíř, ale také manžel. Životem ho provázely čtyři manželky: Blanka z Valois, Anna Falcká, Anna Svídnická a Eliška (Alžběta) Pomořanská. Svatba se čtvrtou manželkou Eliškou, vnučkou polského krále Kazimíra, proběhla v dubnu 1363 v Krakově. V Praze pak dne 18. června 1363 byla Eliška Pomořanská korunována v chrámu sv. Víta českou královnou. Po korunovaci nechal Karel IV. připsat manželce jako věnná města: Hradec nad Labem, Chrudim, Jaroměř, Poličku a Vysoké Mýto. Hradeckí měšťané složili vzápětí královně slib věrnosti. V roce 1367 byla Eliška korunována římskou císařovnou.

Eliška Pomořanská se přestěhovala do svého věnného města po Karlově smrti v roce 1378. Dne 11. června 1378

potvrdila městu ungelt a právo skladu, které mu udělil již Karel IV. Z těchto příjmů muselo město udržovat opevnění. Císařovna potvrdila Hradci také výroční trh (nazývaný také „poslední“), který se konal vždy 9. září. V roce 1382 vydala sama dvě privilegia – každou sobotu mohlo město pořádat masný trh („svobodný trh na maso“) a hradeckí koláčníci dostali výsady, kterými se dostali na úroveň pekařů. Hradec jí odváděl také naturální dávky z peří. Dvůr císařovny a královny Elišky Pomořanské byl skromnější než dvůr její předchůdkyně, královny – vdovy Elišky Rejčky, která sídlila ve městě na počátku 14. století.

Eliška Pomořanská zemřela v Hradci Králové 14. února 1393, její ostatky byly převezeny do Prahy, kde byly uloženy v královské hrobce. Její jméno dnes nese jedno z hradeckých nábřeží.

Zajímavost:

V roce 1895 bylo vydáno Pojednání Historického a průmyslového muzea v Hradci Králové (č. 1) pod názvem *Památky po královně Elišce, choti Karla IV. a její život*,

kde byly omylem unikátní předměty (tzv. Eliščin pás a lžičky s českými nápisy), které se v současné době nacházejí ve Sbírce Muzea východních Čech v Hradci Králové, přisuzovány do domácnosti císařských manželů. Výzkumem však bylo později zjištěno, že tyto předměty pocházejí až ze druhé poloviny 15. století, unikátnímu pásu však jméno zůstalo.

PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Použitá literatura:

Bláha, Radek; Sigl, Jiří. *Svědectví archeologických nálezů o počátcích města Hradce Králové*. Hradec Králové: MVČ, 2014.

Domečka, Ludvík. *Památky po královně Elišce, choti Karla IV. a její život*. Pojednání Historického a průmyslového muzea v Hradci Králové, č. 1, 1895.

Jakl, Jan. *Hradec Králové*. Hradec Králové: Hradecká kulturní vzdělávací společnost, 2001.

Příběh budovy Lékařské fakulty

ČÁST 7.

BOHUSLAV BOUČEK DVOULETÁ ČINNOST FAKULTNÍ Pobočky KRÁLOVÉHRADECKÉ 1945–46 A 1946–47

Bohuslav Bouček (1886 Po-děbrady – 1953 Praha) pocházel z lékařské rodiny, vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Zapojil se do dění první světové války, které popsal ve svých válečných denících.* Jako československý legionář a dobrovolný lékař získal hodnost podplukovníka. V roce 1922 se habilitoval v oboru farmakologie.

V roce 1923 byl jmenován mimořádným a v roce 1928 řádným profesorem farmakologie LF Masarykovy univerzity v Brně. V letech 1933/34 a 1934/35 byl děkanem Lékařské fakulty v Brně. Za druhé světové války byl vězněn nejprve v Brně, poté v koncentračních táborech Buchenwald a Dachau. V roce 1945 byl jmenován řádným profesorem Univerzity Karlovy. Jeho jméno je nesmazatelně spjato s otevřením Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

V říjnu 1947 sepsal profesor Bohuslav Bouček jako první zastupující děkan Lékařské fakulty v Hradci Králové velmi zajímavou práci, kterou nazval *Dvouletá činnost fakultní pobočky královéhradecké 1945–46 a 1946–47*. Shrnuje v ní osobní pohled na zřízení a první dva roky fungování hradecké Lékařské fakulty. Toto cenné svědectví však bohužel po únorových událostech roku 1948 tiskem nevyšlo. Díky kopii uložené v Lékařské knihovně LF UK v Hradci Králové můžeme nahlédnout do zákulisí nelehkých začátků královéhradeckého vzdělávání lékařů, ukazuje obrovskou obětavost a neobyčejnou energii všech osobností, které se zapojily do komplikovaných jednání provázejících nejen vznik fakultní pobočky, ale zejména velmi složitých situací, které zažíval zastupující

Zastupující děkan Bohuslav Bouček (uprostřed) na Manifestaci za Východočeskou univerzitu 14. září 1945, vlevo Jan Němec (MNV), vpravo Bohumil Mucha (ONV)

* Zápisky B. Boučka z válečných a poválečných let 1914 až 1920 vyšly knižně v roce 1998 v pražském nakladatelství Medard pod titulem *Prosim, aby zápisník byl odevzdán ženě jako pozůstalost*.

děkan Bohuslav Bouček od září 1945. Bylo potřeba zvládnout předání budovy sborového velitelství a stavební úpravy objektu, vyřešit administrativní problémy, dosáhnout jmenování docentů a profesorů, zařídit ubytování personálu a studentů atd. Bohuslav Bouček zaznamenal také návštěvu prezidenta ČSR Edvarda Beneše na Lékařské fakultě v roce 1946, uveřejnil zápisy jednotlivých schůzí učitelského sboru v letech 1945 až 1947.

Bohuslav Bouček. Dvouletá činnost fakultní pobočky královéhradecké 1945–46 a 1946–47 – vybrané úryvky. Předmluva

Lékařská fakultní pobočka královéhradecká bude mít trvalé a po nejedné stránce zajímavé místo v českých kulturních dějinách, stejně jako ostatní vysoké školy.

Myšlenka hradecké lékařské fakulty vznikla nezávisle u několika lékařských jednotlivců, což je zajímavým důkazem jejího opodstatnění. Byla již během okupace v podzemí pracována aspoň v hlavních rysech, a mohlo se s ní na veřejnost hned v prvních dnech po obnovení republiky 1945. Genius loci ji hned rozšířil na úplnou univerzitu.

Vznik a ustavení fakultní pobočky

1. Věcné a formální předpoklady

s. 39–40: Hradecká univerzitní myšlenka zapůsobila na veřejné mínění velmi silně, namnoze senzačně. Byl to cosi neobyčejného. Revoluční nálada a nesmírný nával studentů na vysoké školy, hlavně na lékařské fakulty, způsobil krizi, která vyvolala určité znepokojení a ve veřejném mínění byla považována zkresleně, často lehkovážně. (...) S potěšením jsem zjišťoval seriózní snahy hradeckých docentů, kteří v rozhárané době porevoluční potřebovali ve svém osamocení opory. Navázal jsem s nimi nové styky, dostával od nich informace, navzájem je povzbuzuje, aby neslevovali z požadavku úplné a solidní školy. (...) Hradeckým ve skutečnosti vpravdě šlo o věcné a nesobecké zájmy, o zdravé ovzduší, co možná dokonalé pracovní podmínky a solidní program – nepromarnit čas, nepřipustit torzo polovičatosti.

s. 40–41: Nebezpečí neúplné fakulty problesklo i ve stylizaci základního protokolu, který byl vyhotoven v Hradci Králové dne 3. července 1945 na základě jednání mezi zástupci ministerstva školství, rektorem univerzity a děkanem pražské lékařské fakulty a dvou dalších zástupců téže fakulty, a z hradecké strany zástupci místního a okresního národního výboru a zástupci primářského sboru nemocnice. Podle tohoto protokolu měly být přípravné práce urychleny, „aby již začátkem zimního semestru 1945–1946 bylo možno zahájit vyučování pro III.–V. ročník lékařského studia... Příprava prvních dvou ročníků není zatím jistá, ale bude usilováno, aby alespoň první ročník mohl být co nejdříve otevřen.“ Vskutku od podepsání tohoto dokumentu usilovala pražská lékařská fakulta o zabezpečení úplné fakulty, takže oba první ročníky byly záhy zabezpečeny, aspoň relativně.

Přednášky na LF, pravděpodobně studijní rok 1945/46

2. Vlastní začátek. Místní prostředí.

s. 46: Nastoupil jsem v Hradci 3. září jako zastupující děkan, opatřený právě jen pérem v kapse, důvěrou hradeckých primářů a optimismem vedoucích úředníků v MŠO, kteří byli zajedno v tom, že každou chvíli bude následovat zmocnění, aby byla pobočka formálně prohlášena za ustavenou. Všechno je připraveno – jen stisknout knoflík a aparát se rozběhne – říkali mi na rozloučenou. Ale ve skutečnosti nebyly věci tak jednoduché. (...) Ministerstvo národní obrany nevydalo žádné pokyny, aby hradecké velitelství nařídilo uvolnění a předání budovy pro fakultní účely; 12. září jsem musel požádat o zvláštní povolení ke vstupu do budovy, střežené vojenskými hlídkami. Povolení mělo platnost pro jednotlivé dny a teprve 21. září byla platnost rozšířena do odvolání. Za takových okolností nebylo ovšem pomýšlení na čištění budovy a vyklízení pozůstatků po dřívějších uživatelích, jimiž byla německá a potom ruská armáda. Nezbyvalo než na pozdější dobu odložit odstraňování hromad všelikého smetí, starých odpadků a páchnoucích zbytků potravinových (kostí apod.), nepotřebných prokrvácených součástí uniforem, odhozených použitých obinadel a jiného obvazovacího materiálu, čištění zanesených klozetních mís, opravy poškozených potrubí, dveří, zámků, oken, osvětlovacích těles, třídění rozmanitého nábytku většinou nepotřebného.

3. Prvenství. Otevření fakulty

s. 56: Pohlížíme-li dnes z tohoto dvouletého odstupu na tehdejší vývojovou fázi fakulty, neubráníme se dojmu, že kdyby bylo tuto fakultu potkalo štěstí také i mecenášské podpory finanční, a tím také odklizení spousty administrativních, někdy i existenčních starostí, jak tomu bývá v zahraničních poměrech, nepochybně by se z ní vyvinul útvar, který by se rychle dopracoval úrovně proslavených lékařských škol jinde ve světě. Od samého začátku této fakulty se znovu a znovu potvrzuje zkušenost, že nepotřebuje, než aby se mohla nerušeně věnovat svým přímým úkolům bez mrhání sil na překonání organizačních a administrativních komplikací vnějších.

s. 59–61: Bývaly chvíle i velmi neutěšené. Studenti se dotazovali po zápisové lhůtě, aby se mohli rozhodnout pro tu či onu fakultu a předem si zařídit svoje soukromí. Kdyby zápis

nebyl proveden a zimní semestr nebyl zahájen, znamenalo by to snad i ohrožení fakulty vůbec, v každém případě trapné nejistoty do neurčita. Dotazem na ministerstvu jsem zjistil, že úředně nemůže zaujmout žádné stanovisko; hradecký případ byl již na programu jednání ve vládě, ale bez projednání z programu vypuštěn. Bylo mi řečeno, že provedeme-li zápis a vláda by později o hradecké pobočce rozhodla negativně, nemohlo by ovšem ani ministerstvo uznat platnost zápisu. Když jsem na to připomněl ministrův příkaz, že má být pobočka dohotovena k začátku zimního semestru (a ona dohotovena byla), dostalo se mi znamení pokrčení ramena. Podle moudré prűpovídky, že kdo se mnoho ptá, mnoho se dozví, vyložil jsem si svoje pověření pražskou fakultou a ministrův příkaz v tom smyslu, že zápis provedu, v krajním případě bych musel odkázat zapsané studenty na pražskou fakultu. (...)

Zbývalo mi ještě vyřešit funkci kvestora při zápisu. Původně bylo ujednáno, že dr. Hampl ještě před zápisem se poohlédne v Praze na rektorátě po nejdůležitější praxi univerzitního úřadu. K tomu však zatím nedošlo, neboť ministerstvo spravedlnosti dosud nepřidělilo dr. Hampla ministerstvu školství. (...) Pan univerzitní notář se vzácným pochopením mi zabezpečil náhradního kvestora po celou dobu zápisu. V předvečer zápisu dopravil MNV zvláštním autem kvestora s celou malou kancelářskou výbavou z Prahy do Hradce Králové. Tak byl zachráněn první hradecký zápisový termín.

Podivná to tedy byla tehdy situace! Po horlivé práci téměř čtyř měsíců (od zakládacího ministerského protokolu ze dne 3. července, 5 měsíců od rozhodnutí MNV ze dne 8. června) trčela tu nehybně fakulta v úplné pohotovosti, jaká jen byla za daných poměrů možná. Budovy byly připraveny, nemoc-

Pamětní filatelistický list vydaný ke slavnostnímu otevření LF UK v Hradci Králové, 1945

Budova LF, po roce 1945

nice v chodu, 400 studentů shromážděno. Fakulta však neměla ani jednoho potvrzeného docenta, jenom zastupujícího děkana, vypůjčeného z Prahy. Vypadali jsem divně s tou ochromenou fakultou, zahálující a nemohoucí, v záplavě volání po povinné účasti na budování republiky. Vláda, sněmovna, noviny takřka denně vybízely občanstvo k práci – a celá fakulta při nejlepší vůli nemohla z místa. Dávno promarněny rezervované byty pro profesory a ostatní personál, unikaly příležitosti pro získání učebních pomůcek, pro vnitřní vybavení fakulty, pro potřeby studentů. Rozvoj fakulty byl řetězovými účinky nejistoty zabrzděn. Fakulta uvízla jako vlak s přistavenou roztopenou lokomotivou, kterému se nedostalo strojvedoucího a ostatního personálu. (...) První den hradeckého zápisu byl dnem šťastným i po jiné stránce. Byl totiž ve Sbírce zákonů ze dne 23. října uveřejněn dekret prezidenta republiky. (...)

Činnost a rozvoj fakulty

První schůze učitelského sboru dne 29. listopadu 1945

s. 73: První schůze učitelského sboru se konala ve výborovně městské spořitelny. Zastupující děkan oznámil zprávu o zřízení pobočky lékařské fakulty a o pověření jednotlivých docentů, dále o pracích dosud vykonaných a jaká budou potřebná nejbližší opatření.

Poměr mezi dosavadní okresní v.v. nemocnicí a fakultou se upraví podle dohody ze 3. července 1945 (instrukce z MŠO – Ministerstva školství a osvěty). Zejména jest se řídit směrnicemi:

1. adaptační a stavební náklady ponese ONV, resp. MNV;
2. osobní platy, pokud jde o síly zaměstnané; pro účely fakultní, hradí MŠO;
3. MŠO převezme také věcný náklad vyučovací.

Budova sborového velitelství je propůjčena na 4 roky. Pavilony v okresní nemocnici nepostačují velikostí. Je tedy potřeba postarat se o generální stavební program.

IV. schůze učitelského sboru dne 21. února 1946

a V. schůze učitelského sboru dne 4. dubna 1946

s. 80–82: Studenti žádají o systematické výklady z dějepisu, zeměpisu a české literatury, aby byly odstraněny aspoň částečně nedostatky protektorátních středních škol. (...) Maturanti 1943, 1944, 1945 jsou povinni poslouchat po 2 semestry přehled českých dějin, zeměpisu a vývoj české litera-

tury. Zkouška je povinným předpokladem pro vydání dokladu o vykonání I. rigorosa.

Přehled rozvoje v prvním roce

s. 87: Vývoj fakulty v prvním roce je uspokojivý. Povázíme-li nesnáze, vycházející z celkové charakteristiky porevoluční doby, z nepříznivé situace hospodářské a povšechně mravní, jsou výsledky velmi dobré, v nejednom ohledu pozoruhodné. Učitelský sbor se konsoliduje a přes neupravené podmínky sociální dosahuje úplností ve všech základních oborech fakultních. Po stránce vyučovací je důsledná snaha zahladit mezery v aktivitě přednáškové i v praktických cvičeních.

Druhý školní rok 1946–47

I. schůze učitelského sboru dne 3. a 10. října 1946

s. 92–93: Zatímne byly zastaveny instalační práce v teoretické budově, protože zamrzly finanční zdroje Univerzitní společnosti (vázané vklady v peněžních ústavech). Zachráněny byly aspoň rozdělané práce ve velké posluchárně. Zadány objednávky nábytkové do poslucháren za 650 000 Kč. Domácí telefonní stanice bude dodána za 70 000 Kč. (...)

Pro pomocné ubytování studentů slouží 2 barákové novostavby. Jeden objekt je dostavěn, druhý se dostavuje.

II. schůze učitelského sboru dne 21. listopadu 1946

s. 94: V době blížícího se výročí otevření fakulty ožívuje akce o zřízení dalších fakult a tím osamostatnění úplné univerzity v Hradci Králové. (...) MNV v Hradci Králové je ochoten opatřit všechny předpoklady pro pedagogickou fakultu na půdě hradecké a poslala rozklad děkanovi pedagogické fakulty prof. Dr. Chlupovi v Praze. Učitelský sbor hradecké lékařské fakulty se k tomu usnází, že dá k dispozici všechny učitelské síly, které by mohla vysoká škola potřebovat, jakož i ústavy ve volném čase, i všechny svoje posluchárny.

Vznik a ustavení fakultní pobočky

2. Vlastní začátek. Místní prostředí.

s. 47: Bylo plno potíží, pocházejících z porevolučních nerovnaností, které musely být překonávány místní svépomocí, osobním nasazením a výpomocí samosprávných úřadů. Naštěstí v Hradci se rozpoutala netušená síla, vykřesaná vůlí pro univerzitu. Veřejnost tehdy nazývala fakultu univerzitou. Projevilo se opravdové hnutí – sebevědomé, přesně usměrněné. Kdo pozorněji přihlédl, nemohl nepostřehnout složky hrdé místní tradice. Šlo o dobrou pověst města, kraje. Velký úkol nesměl zůstat nesplněn. Býval v tom i zatvrzelý vzdor proti nepředvídaným překážkám, před nimiž Hradec necouvá. Kdo chtěl, mohl v tom spatřovat hromadně psychologický jev vysoce průkazný, co dokáže český člověk, když chce!

*PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové*

Použitá literatura:

Bouček, Bohuslav. *Dvouletá činnost fakultní pobočky královéhradecké 1945–46 a 1946–47*. Praha, 1947. Kopie nevydaného díla.

Chrobák, Ladislav a kol. *Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové 1945–1995*. UK LF: Hradec Králové, 1995. Fotografie (Sbírka MVČ a Archiv LF)

Východočeský výtvarný salon 2016

Unie výtvarných umělců, z.s. Hradec Králové opět připravila pro letní měsíce kolektivní přehlídku prací svých členů. Výtvarný salon 2016 se tradičně konal v Galerii Na Hradě, kterou provozuje Lékařská fakulta UK v Hradci Králové. Na salonu se představilo více než padesát výtvarníků, zastoupena byla díla ze všech tradičních oborů: malba, grafika, sochařství, umělecká fotografie, keramika, vědecká ilustrace, malovaný a kreslený humor, textilní tvorba, architektura.

-red-
foto Miloš Vojtř

**U
VU** VÝCHODOČESKÝ
VÝTVARNÝ
SALON

HRADEC KRÁLOVÉ
GALERIE NA HRADĚ
23.6. - 4.9.2016

© MILOŠ VOJŤŘ

Kam za kulturou v Hradci Králové:

7. 9.–10. 10. 2016 12. 10.–14. 11. 2016 16. 11. 2016–16. 1. 2017	LÉKAŘSKÁ FAKULTA, GALERIE NA HRADĚ Lucie Staňková – Malířská a textilní tvorba Petr Kmošek – Obrazy Premiéra 2016 – soutěžní přehlídka fotografické tvorby
1. 7.–13. 11. 2016 26. 2.–13. 11. 2016	MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH Ve stínu války 1866 Život v pevnosti

NOVÉ KNIHY

MENŠÍKOVÁ, Kateřina, Martin BAREŠ a Petr KAŇOVSKÝ. *Atypické parkinsonské syndromy.* První vydání. Praha: Galén, c2015, 277 stran. ISBN 978-80-7492-223-7.

Významný pokrok v poznání biologie neurodegenerativních onemocnění způsobil zásadní posun v chápání taxonomie a nozologie onemocnění manifestujících se par-

kinsonským syndromem. Znalost patologického korelátu příslušného onemocnění zcela změnila způsob klasifikace poruch, nazývaných atypické parkinsonské syndromy. Nemoci z tohoto okruhu jsou v nové monografii popsány a komentovány nejenom z hlediska současných klinických diagnostických kritérií, ale i posledních taxonomických trendů, založených na ultrastrukturálních histopatologických studiích.

Akce pro dětské pacienty v uplynulém školním roce

Nemocniční škola v uplynulém školním roce pravidelně pořádala či organizovala pro nemocné děti na všech dětských odděleních Fakultní nemocnice vzdělávací akce, besedy, divadelní představení, hry, soutěže a tvořivé dílny.

Například v rámci školního preventivního programu měli malí pacienti příležitost se seznámit se zásadami zdravého životního stylu v interaktivním programu Zdravá pětka, s ekologickými tématy v besedě Co skrývá popelnice a Kašpárek rybářem nebo s dopravními předpisy a první pomocí v instruktážním pásmu Policie České republiky. Na mezilidské vztahy a na některé nebezpečné jevy ve společnosti jako je kyberšikana nebo zneužívání návykových látek byly zaměřeny besedy občanského sdružení Salinger. Nové knížky pro děti a mládež přišly hospitalizovaným dětem představit v komponovaném pořadu knihovnice z Městské knihovny v Hradci Králové.

Ani o divadelní představení a hudební vystoupení nebyla v tomto školním roce nouze. Do Fakultní nemocnice zavítaly amatérské i profesionální divadelní soubory jako Divadlo z České Skalice, BSJ Group, Studio PH Hradec Králové, divadelní kroužek Střední zdravotnické školy v Hradci Králové, Divadlo Novozámský, žáci a žákyně Základní umělecké školy Na Střežině v Hradci Králové, studenti Prvního soukromého jazykového gymnázia v Hradci Králové, Loutky v nemocnici a také královéhradecká „jednička“ divadlo DRAK. Všechna představení zahráli herci bez nároku na honorář.

V době mimo vyučování vedla škola hospitalizované děti a žáky, aby se i přes zdravotní omezení aktivně zapojovali do různorodých činností, které odvádějí jejich pozornost od nemoci. Ve výtvarných dílnách pracovali různými výtvarnými technikami, tvořili obrázky, přání, výzdobu pro oddělení i dárky sobě i druhým pro radost. Inspirací jim byl i pravidelný host na dětských odděleních malíř Jan Honza Lušovský.

Škola se zapojila do projektu ČSOB Pomáhá regionům a díky finančním příspěvkům zdravotníků Dětské kliniky a sponzorů i pedagogů získala dotaci na zřízení a provoz tzv. pohádkových knihobudek.

Škola slavila se svými školáky i předškoláky také svátky a významné dny. Na podzim to byla Drakiáda a Dýňování, o vánočních a velikonočních svátcích mikulášské a vánoční besídky a tématické tvůrčí dílny. Školní rok vyvrcholil soutěžemi a hrami při příležitosti Mezinárodního dne dětí.

Mgr. Helena Bieliková

NOVÉ KNIHY

MARTINÁKOVÁ, Libuše. Příručka pro výzkumné sestry. 1. vydání. Brno: Facta Medica, s.r.o., c2015, 180 stran. ISBN 978-80-88056-02-7.

Cílem příručky je nastínit práci výzkumných sester a poskytnout pohled na klinické studie z úhlu výzkumné sestry. Kolektiv autorů se věnuje posloupnosti výzkumných činností, jejich provázanosti v časové ose, roli členů týmů i etice výzkumu, umění prezentovat výsledky studií na odborných fórech.

PERLIČKY ZE SENÁTU

Návrh zákona o prodejní době v maloobchodě a velkoobchodě

Vážený pane místopředsedo, vážený pane předkladateli, já překvapivě, na rozdíl od mých kolegů, podpořím. Ale za jedné podmínky – že budeme důslední. Že doplníme ten výčet svátků, protože já vůbec nechápu, jak je možné, že tam není 1. máj. Svátek práce, a to bude otevřeno! Proč, pane navrhovateli? Snad aby si mohli pracující nakoupit? Nebo z jakého důvodu tam není 1. máj? Z jakého důvodu tam není další státní svátek, 17. listopad? Tam snad si nemohou nakoupit? Nebo už jsme skončili a bude tam Vítězný únor? A výročí Říjnové revoluce, to by také mohli mít zavřeno.

Jaroslav Kubera

Senátní návrh novely zákona o silničním provozu

Jsem také připodepsán pod tímto zákonem a plně si za tím stojím, že cyklisté by měli mít možnost dát si jedno pívko. Možná můžu doplnit kolegy, protože tady kolega Škromach mluvil o česko-rakouském pohraničí, kolega Horník o česko-německém. Já můžu zmínit česko-polské nebo česko-slovenské, protože to se mého senátním obvodu všechno stýká. A musím říct, že Poláci k nám do Beskyd jezdí velice rádi. Je to velký trh, Poláků je 40 milionů, nemají tam moc kopců, kousek Tater a hlavně Beskydy, takže oni velice rádi přijedou k nám. Projedou se cyklostezkou, dají si pívko – a jezdí i na to pivo. Takže jedno pivo je určitě přínosné. Já si nedokážu představit, že vyjedu na nějaký beskydský kopec a dám si tam tatranku a třeba kofolu k tomu. To mi nejde. Takže prosím o podporu této novely. Děkuji.

Petr Gawlas

25. schůze – Novela zákona o zbraních

Vážený pane předsedo, paní senátorky, páni senátoři, pane ministře. Jenom taková krátká replika, ke které mě trochu vyprovokoval pan kolega Láska, protože jestliže hovoří o zbraních, pak bohužel teď poslední teroristický čin, velmi smutný, ve Francii, kdy jeden šílenec, ale on to nebyl šílenec, on to byl terorista, který naprosto cíleně zavraždil policistu a jeho manželku, ale zavraždil je nožem. V té souvislosti a v té logice, kterou tady pan senátor přednesl, tak by asi další návrh měl být na to, abychom zakázali držení nožů ve všech domácnostech.

Zdeněk Škromach

Zpracoval prof. MUDr. Jaroslav Malý, CSc.

Proč vlastně jet do Portugalska...

Co se vám vybaví, když se řekne Portugalsko?
Portské víno...fotbal...Lisabon...?? nebo zámořské ob-
jevy, golf...?

A co azulejos – sušená treska – koláčky Pastéis?

Na téhle nudličce na konci Evropy je toho tolik, že stojí
za to objevit Portugalsko!

Letos v červenci jsem se vypravila na zájezd, který byl
nabízen odborovou organizací FN HK do Portugalska. Jela

nás skupina kamarádů, kteří pracujeme na IV. interní he-
matologické klinice. Portugalsko je fascinující země s roz-
manitou krajinou a barvitou kulturou, která je od pradávna
ovlivňována prolínáním odlišných civilizací. Dlouhé roky
byla trochu ve stínu sousedního Španělska, ale pomalu se
již dostává do povědomí českých i zahraničních cestovatelů.
Kdo sem jednou zavítá, tak zaručeně propadne jeho kouzlu.
Mimořádně přátelské obyvatelstvo, příznivé klima a ideální

podmínky k návštěvě památek a k turistice
prakticky po celý rok. Krásná nedotče-
ná příroda, dynamické pobřeží Atlantiku
a i relativně nízké ceny stravování.

Portugalsko je nejzápadnější evropskou
zemí. Na západě a jihu omývá jeho břehy
Atlantický oceán. Jen pro zajímavost –
hranice mezi Portugalskem a Španělskem
je nejstarší na tomto kontinentu.

Naše cesta byla směřována do jižní části,
tedy na nejjihnější pobřeží, Arabové nazva-
né Algarve a také „Afrikou v Evropě“. Slunce tu svítí nepřetržitě po celý rok,
bílá písčité pláže a tyrkysovou vodu At-
lantiku lemují vápencové útesy, jeskyně
a romantická zákoutí. Své kouzlo si zde
uchovávají bílé domečky a kostelíčky, míst-
ní architektura je poznamenána pěti sty lety
arabské nadvlády. Algarve je rájem nejen

Útesy Paira Carvoeiro

pro milovníky rekreačních pobytů, ale i pro milovníky různých sportů.

My jsme během našeho pobytu navštívili nejen řadu měst, ale také turisticky oblíbené překrásné, vysoké a členité útesy portugalské riviéry, které snadno podléhají větru a mořským vlnám a díky tomu vytvořily jedinečné útvary, které braly dech.

Podnikly jsme například túru po útesech Praia Carvoeiro – Praia nedaleko kouzelného města Faro. Dalším z měst bylo přímořské Lago s nezapomenutelnou vyjíždkou mezi skalními věžemi útesů s jeskyněmi. Bonusem byla společnost delfínů vedle naší malé loďky. Konec našeho výletu patřil návštěvě působivého hlavního města Lisabon.

„Muito obrigada ... Portugalsko“.

Mirka Židová

IV. interní hematologická klinika

Klášter svatého Jeronýma

MUSEUM
MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH
V HRADCI KRÁLOVÉ

Muzeum východních Čech v Hradci Králové připravuje na rok 2017 výstavu

o historii zdravotnictví a lékařské péče města Hradce Králové, a to s důrazem na období první republiky. Výstava představí také oblast domácí péče o zdraví, výstavbu všeobecné veřejné nemocnice, oblast sociálně zdravotní péče ve městě, instituci školního lékaře a založení ošetrovatelské školy. Bude doplněna také samostatnou instalací, která se bude týkat zřízení Lékařské fakulty v Hradci Králové.

Připravovaná výstava je inspirována **Zdravotnickou výstavou v Hradci Králové**, která se konala v prostorách muzea a před muzejní budovou v roce 1925. Tato výstava byla první samostatnou výstavou zdravotnictví a hygieny v nové Československé republice.

Muzeum žádá odbornou i laickou veřejnost o zápůjčku příp. darování předmětů, které by mohly vhodně doplnit připravovanou výstavu: např. dobové fotografie, zdravotní pomůcky domácí péče o nemocné, učební pomůcky z oblasti zdravotnictví, vybavení lékařských ordinací, oblečení sester a zdravotnického personálu, lékařské kufříky atd.

Kontaktní osoba – kurátorka výstavy:

PhDr. Pavla Koritenská

p.koritenska@muzeumhk.cz

tel. 495 514 624

VÝZVA !!

Prohlídka žáků v Masarykových školách, 1929

Okresní sociálně zdravotní ústav ve Střelecké ulici, 1921

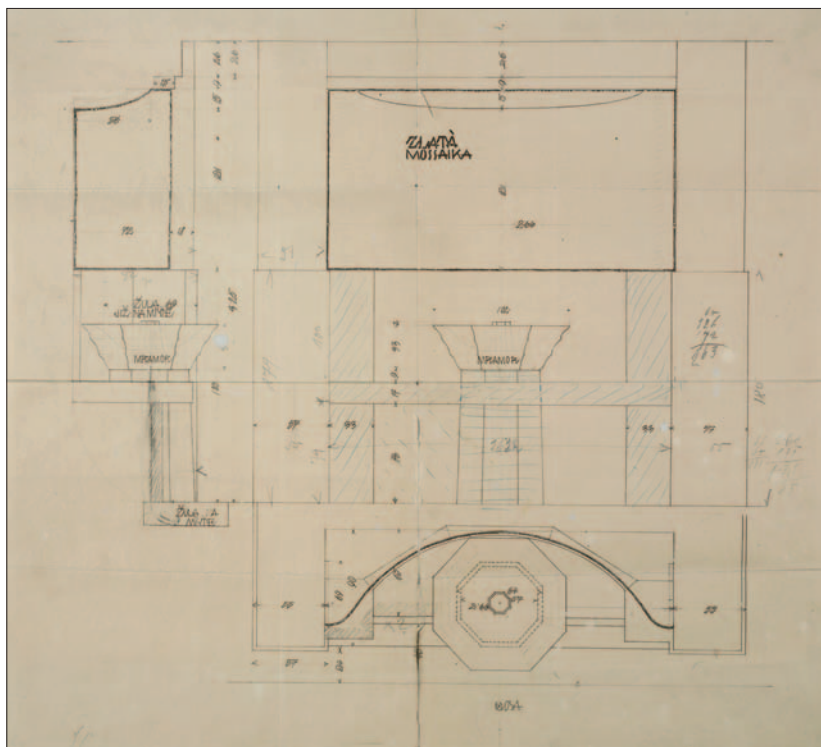

Elektroléčba zn. Sanator

HRADEC KRÁLOVÉ VE FOTOGRAFIÍCH JAN KOTĚRA A MUZEUM

Fontána ve vestibulu muzea, osazená 1922

Jan Kotěra, Plán na fontánu ve vestibulu muzea, 1912

Nedílnou součástí budovy muzea jsou také dvě kašny. Jedna se nachází ve vstupním vestibulu budovy a druhá před muzeem, ta je součástí prostoru vyvýšené nájezdové rampy s dvěma kandelábrý.

Velmi významnou prací je fontánka na vyvýšené podestě, která završuje a zdobí prostor vstupního vestibulu. Architekt Kotěra se jejím návrhem zabýval na začátku roku 1912. Fontánka byla plánována jako osmiboká mísa z leštěného mramoru na noze kopírující osmiúhelník nádržky a doplněná figurálním dílem sochaře Jaroslava Horejce. Pro pozadí fontány architekt počítal s hladkou zlatou mozaikou. Mramorovou fontánu měl zhotovit hradecký kameník a sochař Václav Škoda, zlatou mozaiku pražský dekoratér Viktor Foerster. Pro fontánu byl připraven výklenek s osmibokou mramorovou nohou, ale oktogonální mísa se sochou nakonec nebyla realizována. Stávající fontánka byla osazena pravděpodobně v roce 1922. Je dílem studentů Státní odborné školy pro uměleckoprůmyslové zpracování kovů v Hradci Králové a do muzea byla zakoupena z její výstavy. Fontánu navrhl profesor školy Josef Růžička, realizaci vedl odborný učitel Antonín Fait, který se podílel i na dalších klempířských pracích v rámci stavby muzea. Pozadí fontány tvoří reliéfní dekor rozdělený do pěti polí v původní barevnosti měděných a zlatavých odstínů. Podle záznamů ve stavebním archivu muzea Kotěra původně s fontánkou počítal do vestibulu 1. patra.

Fontána před muzeem byla rovněž myšlena jako nezbytná součást a doplněk celého projektu muzea, ale v jejím návrhu nedošlo k žádným změnám, jak se stalo u předchozího díla.

Nájezdová rampa má tvar „otevřené náruče“. Pohled shora jen dokazuje provázanost a promyšlenost celého architektonického návrhu muzea s dekorativními prvky, které zůstaly součástí plánu výstavby. Kamenické práce na rampě muzea byly zadány hradeckému sochaři Václavu Škodovi, který je provedl z královédvorského pískovce. Dva pilíře u vchodu do muzea, původně z mělce profilovaného tvrdého pískovce, byly nakonec vyrobeny rovněž z pískovce královédvorského, stejně jako části rampy. Žulové díly dodala firma Ladislava Pokštefla, obruby a desky firma Josefa Rozsypala z Hlinska.

Fontána zhotovená podle návrhu Jana Kotěry z konce roku 1911 je společným dílem státních průmyslových škol. Součástí

Detail nohy fontány

Pohled na příjezdovou rampu s kašnou, rampa vydlážděna v roce 1912

podstavce vyrobila ze sliveneckého mramoru Státní odborná škola kamenická v Supíkovicích, lité kovové součástky Státní průmyslová škola v Kladně, odborný závod L. Červinka v Kralupech a Škodovy závody v Hradci Králové. Mistrovská škola zámečnická Státní průmyslové školy v Hradci Králové pod vedením odborného učitele Josefa Peška má hlavní podíl na dokončovacích pracích cizelérských, kovářských a instalačních. Bazén pro fontánu vystavěl sochař Václav Škoda. Fontána je provedena v bronzu a mědi, má dvě rozměrné mísy umístěné nad sebou, z nichž spodní měří 325 cm v průměru. Je dokonalým dílem jak po stránce odborného provedení, tak i použitím ušlechtilého materiálu. Byla instalována v červnu 1934 Státní průmyslovou školou v Hradci Králové a Průmyslovými podniky města Hradce Králové. Poprvé byla uvedena do provozu ve dnech 5.–8. července 1934 u příležitosti XV. sjezdu Svazu československých muzeí a Československé archivní společnosti. Realizaci fontány se dovršila výzdoba muzea, se kterou Kotěra od začátku plánování stavby počítal.

Obdobně jako fontána byly ve výzdobě komplexu muzejní budovy považovány za nezbytné i kandelábrů. Kotěra na nich trval, „ježto by bez nich celkový pohled na budovu značně

trpěl“. Realizaci z bronzu a mědi provedl Petr Gápa & spol., výroba ocelových konstrukcí Hradec Králové. Tato firma s Kotěrou spolupracovala také na vyhotovení kandelábrů, které jsou součástí hradeckého Pražského mostu.

*PhDr. Markéta Pražáková
Fotografie: Miroslav Beneš, Muzeum východních Čech
v Hradci Králové
Archiv MVČ, soukromá sbírka*

Osazování kašny Státní průmyslovou školou, 1934

Detail kašny

Vzpomínka na doc. MUDr. Herberta Hanuše, CSc.

Doc. MUDr. Herbert Hanuš, CSc., emeritní přednosta Psychiatrické kliniky Lékařské fakulty UK a Fakultní nemocnice, zemřel ve věku nedožitých 82 let v Hradci Králové dne 16. července 2016. Byl v oboru respektovaným odborníkem a pro spolupracovníky přátelským a zkušeným kolegou. Psychiatrii věnoval celý profesní život od roku 1958. Na Psychiatrické klinice v Hradci Králové pracoval od r. 1963 po dlouhých 47 let. V období 1990–1999 ji úspěšně vedl během náročných let systémových změn společnosti i zdravotnictví. Během tohoto období bylo zřízeno protialkoholní oddělení, pozdější Léčebna návykových nemocí v Nechanicích, klinické pracoviště pro dlouhodobou odvykací léčbu návykových nemocí, které slouží pacientům s diagnózami od alkoholismu, přes závislosti na návykových látkách až po hráčství. Věnoval se s příkladnou péčí výuce. Pod jeho vedením vznikla na klinice čtyři kvalitní skripta pro studenty lékařství. Zahrnovala vedle dvou výukových skript „Obecná psychiatrie“ a „Speciální psychiatrie“ (Karolinum, 1997–8) i „Vybrané kapitoly z Psychiatrie“ (Karolinum 1992) a „Vybrané kapitoly Lékařské psychologie“, které v prvních letech po roce 1989 doplnily výuku o dříve opomíjená nebo zcela nová témata. Pečoval o rozvoj výzkumné práce, zasloužil se o akreditaci doktorského studijního programu Psychiatrie na fakultě a vychoval v něm první studenty. V letech 1995–99 byl předsedou Etické komise FN a LF UK a pod jeho vlivem vzrostlo povědomí o etických principech klinické i akademické práce.

Doc. Hanuš se narodil v Šumperku, ale už od tří let žil s rodinou v Chrudimi, kde byl otec profesorem na gymnasiu. Otec Miroslav Hanuš byl vysoce vážený spisovatel psychologických románů a také dobrodružných, fantastických a biografických příběhů. Z jeho pera pocházejí psychologické romány „Méněcennost“ nebo „Strach“, ale také dva díly biografického vyprávění o J.A. Komenském „Osud národa“ a „Poutník v Amsterdamu“, nebo kniha o antarktických dobrodružstvích admirála R. A. Byrda „Bílá cesta mužů“. Prostředí spisovatelské domácnosti dalo doc. Hanušovi základy jeho širokých znalostí literatury, jeho zájmu o výtvarné umění a také o historii objevů a dobrodružství. Zajímala ho historie námořních výprav, slavných mořeplavců, polárních výprav, znal příběhy významných českých cestovatelů a také dějiny letectví a vývoje letadel či námořních plavidel. Po celý život byl zvědavým čtenářem nejen odborné psychiatricko-psychologické literatury, ale též sociologických a filosofických knih, cestopisů a také časopisu „Křídla vlasti“. Znal a citoval spisy myslitelů z třicátých a čtyřicátých let minulého století, harvardského sociologa Pitirima Sorokina, historika Willa Duranta a mnohých dalších. Měl v knihovně, vedle starých učebnic psychiatrie, také v tu dobu málo dostupné poklady jako byly například *The Principles of Psychology* od Willama Jamese nebo téměř všechny spisy Aldouse Huxleyho.

V r. 1952 složil Herbert Hanuš přijímací zkoušky na Fa-

kultě všeobecného lékařství (FVL) v Praze a v roce 1958 promoval. Po promoci nastoupil na psychiatrické oddělení nemocnice v Pardubicích, kde se pod vedením svého prvního primáře MUDr. Svatopluka Stuchlíka důkladně seznámil s klinickým řemeslem oboru. Do Hradce Králové nastoupil v roce 1963. MUDr. Herbert Hanuš se na hradecké klinice orientoval na tehdy se rozvíjející léčbu maniodepresivního onemocnění (jak se říkalo dnešní diagnóze bipolární poruchy) lithiem. Diagnostika a léčba bipolární poruchy bylo téma, které ho potom v odborném životě provázelo až do konce jeho působení. Dostalo se mu ve světě i doma uznání jako jednomu z prvních psychofarmakologů, který vysledoval a popsal antisuicidální účinky lithia. Lithioterapie byla také předmětem rozsáhlé a ve své době vlivné kandidátské práce „Lithioprophylaxe afektivních poruch a možnosti predikce výsledku“ z r. 1983. Anglickou mutací této práce „The prophylactic Lithium treatment in affective disorders and the possibilities of the outcome prediction“ vydal společně s prof. Zapletálkem jako monografii ve Sborníku vědeckých prací LF UK v Hradci Králové v r. 1984. Ve stejné edici vyšla v Supplementu Sborníku práce shrnující 20 let zkušeností s lithioprophylaxí „Lithium in the prophylaxis of affective disorders: a twenty years experience“. Předmětem odborného zájmu i koníčkem byla pro doc. Hanuš elektroencefalografie. Spolu s prof. Stránským z katedry fyziky jsme se na klinice věnovali spektrální analýze EEG záznamů a ovlivnění EEG křivky psychofarmakou, tzv. farmako-EEG. Centrálním výpočetním zařízením pro tyto studie byl tenkrát fakultní děroštitkový počítač Odra 1103 polské provenience, který v sedmdesátých a osmdesátých letech zabíral velkou část suterénu budovy Lékařské fakulty. Mezi dalšími přednáškovými a publikačními tématy doc. Hanuš byla také klinická farmakologie prvního, mimořádně účinného, nekataleptického antipsychotika klozapinu, o kterém publikoval společně s tehdejší přednostou kliniky prof. Zapletálkem několik významných prací v době, kdy ve světě ještě nebyl středem odborného zájmu a „atypická antipsychotika“ byl neznámý pojem. Jeho další dlouhodobý zájem o Huntigtonovu choreu byl náhodně probuzen zajímavou forenzní kasuistikou. Projevoval se potom tím, že vedl své okolí k diferenciálně diagnostickým úvahám pokrývajícím oba neurovědní klinické obory: neurologii i psychiatrii. Hodně péče věnoval také klinickému zkoušení 7-metoxytakrinu, inhibitoru acetylcholinesterasy, který se jevil jako nadějná látka pro léčbu Alzheimerova onemocnění a polékových extrapyramidových příznaků. Zkušenost podporovaná dlouhodobým zájmem a specializací byly spojené s jeho dlouholetou působností v poradně pro afektivní poruchy. Péči o depresivní pacienty sloužila i jeho volba pracovní náplně po odchodu z vedení kliniky a nástupu do důchodu v r. 1999. Docent Hanuš byl také pečlivým a zodpovědným soudním znalcem v oboru psychiatrie. Znalecké posudky dělal s mimořádnou důkladností

a s pocitem závazku vůči spravedlnosti a principu „quisquis presumitur bonus, in dubiis pro reo“. Byl aktivním členem správní rady Nadace mezilidské tolerance Thomase Grala, zaměřené na podporu porozumění a eliminaci násilí ve vztazích mezi lidmi. Podílel se na životě akademické obce a rád přispíval do časopisu SCAN vzpomínkami či krátkými články.

Doc. Herbert Hanuš, CSc. dokázal celoživotně dobře spojit role zkušeného lékaře-klinického psychiatra, akademického učitele i své vědecké zájmy se svou rolí v manželství a rodině. Když v r. 2001 ovdověl, pracoval na klinice do svých 75 let. V práci mu pomáhala výjimečná paměť, která usnadňovala orientaci v často složitých historiích nesčetných pacientů, kteří prošli jeho ordinací a umožňovala porozumět mnohdy hluboko v historii zakořeněným vztahům. Ti z nás, kteří s ním pracovali a po léta ho znali, vědí jak hluboce vzdělaný, povahově vlídný, laskavě zdrženlivý a přitom loajální, vytrvalý a obětavý člověk byl Herbert Hanuš. Vystupoval vždy skromně, neokázale a s lehkou sebeironií. Byli jsme zvyklí ho v nemocnici vídat, jak s oblíbeným baskickým baretem

na hlavě chodí pohovořit se svými pacienty v nové budově psychiatrické kliniky. Navštěvoval klinické semináře a o dění na klinice a v oboru projevoval živý zájem i v důchodovém věku. Na klinice, na fakultě i v nemocnici měl své žáky, přátele a spolupracovníky. Měl je nejen na klinice. V roce 2004, při příležitosti jeho 70. narozenin, přijeli do Hradce Králové kolegové, kteří s ním sdíleli zájem o lithioterapii. Na slavnostním mimořádném semináři v Adalbertinu přednesli příspěvky prof. Jaromír Švestka z Brna, prof. Pavel Grof z Ottawy v Kanadě a prof. Martin Alda z kanadského Halifaxu.

V posledních letech jsme se setkávali méně často. Naposledy jsme mu s prof. Hosákem a prim. Tůmou přinesli knížku o českých letech a popovídali si nad pohárem červeného vína, když v prosinci 2014 oslavil 80. narozeniny.

Věnoval psychiatrii, svým spolupracovníkům a především pacientům ze svého života velmi mnoho. Na hradecké psychiatrické klinice, o jejíž novou tvář usiloval a těšil se na ni, bude jeho vklad psychiatrii, pacientům i kolegům a přátelům žít dlouho.

Jan Libiger

HISTORIE MEDICÍNY VE FILATELIÍ (30)

Z archivu M. Vostatka

THEODOR BILHARZ

Parazitární onemocnění bilharzióza (synonymem je též schistozomiáza) se vyskytuje hlavně v Africe, kde je jím infikováno na 200 milionů lidí. Parazit *Bilharzia haematibium* je 10–30 mm dlouhý červ o průměru 0,3 mm, který žije ve sladké vodě (Nil, velká africká jezera), kam se dostává stolicí nebo močí nemocných osob. Při koupání nebo např. praní prádla v takové vodě vnikají paraziti skrze kůži do žil a dále do zažívacího

ho a do močového traktu. V játrech pak způsobují cirhózu, v tlustém střevě chronický zánět a později karcinom rekta

a v močovém měchýři chronický zánět, fibrózu a karcinom. Například v Egyptě tvoří karcinom močového měchýře 20 % všech karcinomů u mužů, většinou ve věku 35–45 roků.

Theodor Bilharz (nar. 1825) byl německý lékař, který po promoci krátce působil na univerzitě ve Freiburgu, v roce 1850 však odešel do Egypta, kde pracoval na univerzitě v Káhiře a věnoval se hlavně parazitologii. V roce 1851 zde při pitvě objevil v močovém měchýři parazitického červa, který byl později nazván jeho jménem. Bilharz zemřel v květnu 1862 ve věku 37 roků na břišní tyfus a je pochován v Káhiře.

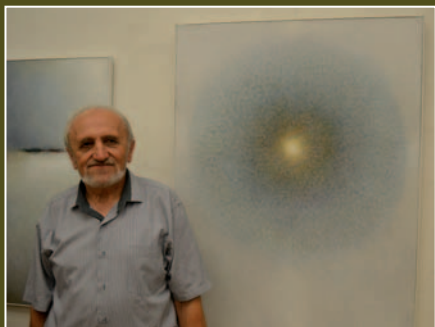
V roce 1962 vydala egyptská pošta známku s Theodorem Bilharzem ke 100. výročí jeho úmrtí.

Nová kniha prof. MUDr. Rudolfa Malce, CSc.

Emeritní přednosta Neurochirurgické kliniky FN HK **prof. MUDr. Rudolf Malec, CSc.** ve spolupráci s nakladatelkou Helenou Rezkovou vydal knihu svých kreseb s názvem **Lidé hradečtí**. Kniha byla slavnostně představena 14. června 2016 v Galerii Na Hradě za přítomnosti řady čestných hostů.

Publikace je unikátní galerií portrétů hradeckých občanů a osobností, která vznikala více než úctyhodných 75 let. Prakticky tři stovky kreseb jsou historickým materiálem, vzpomínkou i připomínkou lidí, s nimiž se prof. Malec náhodně setkával nebo pravidelně vídal, s některými dlouhá léta pracoval. Především se jedná o skvělé kresby, které nepostrádají vtip a smysl pro humor, umění výstižné zkratky, kreslířskou zručnost a lehkost.

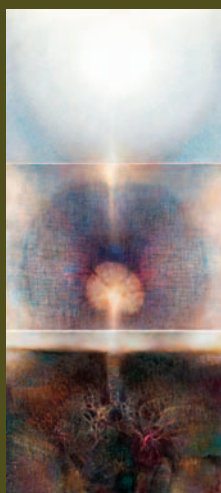
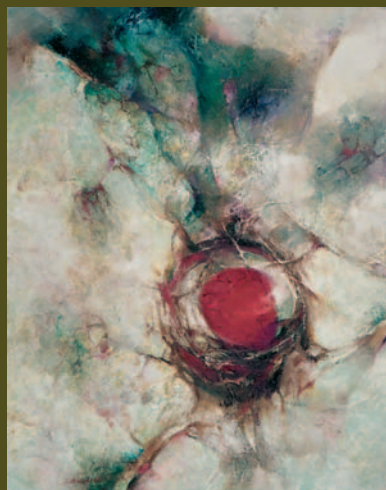
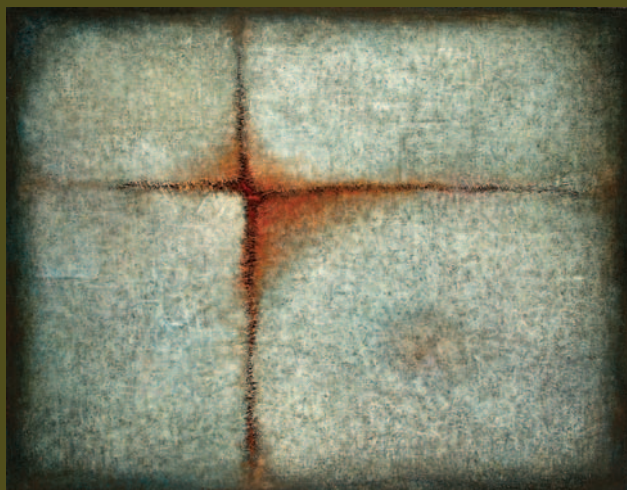
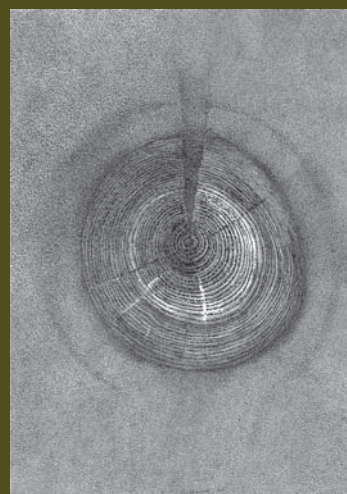
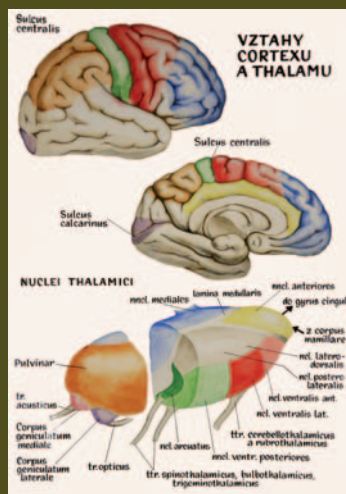
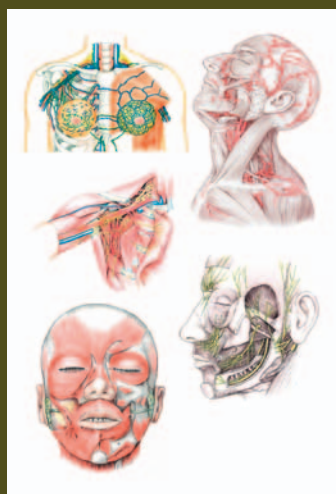
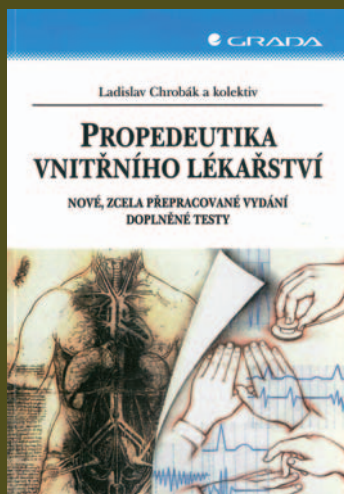

PhDr. Josef Bavor

- nar. 11. 6. 1944 ve Lhoticích u Mnichova Hradiště

- absolvent Střední odborné školy výtvarné na Hollarově náměstí v Praze
- v letech 1965–1971 studoval na Filozofické fakultě UK v Praze výtvarnou výchovu a český jazyk
- od roku 1971 působí na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové jako anatomický malíř
- člen Unie výtvarných umělců, od roku 2007 předseda Unie výtvarných umělců, z.s. Hradec Králové
- od roku 1995 externě spolupracuje s Katedrou výtvarné kultury Pedagogické fakulty UHK

Těžištěm profese J. Bavora je vědecká ilustrace, spolupracuje s řadou odborných nakladatelství. Věnuje se i volné malířské tvorbě, inspiraci hledá v lékařském prostředí, v mikrosvětě přírody a morfologii lidského těla. Svoji tvorbu představil již na více než třiceti samostatných výstavách a na desítkách společných výstav v České republice i v zahraničí. O roku 2007 působí také jako kurátor výstav v Galerii Na Hradě, kromě toho pravidelně připravuje a organizuje výstavy na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové.

VELKÁ RADOST Z MALÝCH DÁRKŮ

LITTLE GIFTS OF HAPPINESS

UNIVERZITA KARLOVA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA V HRADCI KRÁLOVÉ
www.lfhk.cuni.cz/propagace/ • tel.: 495 816 243

